

**Уредбе донете ради олакшања
економских прилика: други део: од
16 марта, 1934 до 7 новембра, 1934
год., 1934.**

Садржај

1. Правилник бр. 17308–V од 16 марта, 1934 год., о вршењу прегледа задруга (савеза) и о фонду за вршење прегледа
2. Уредба од 29 марта, 1934 год., о Саветодавном одбору за банкарство
3. Уредба I бр. 14781–0 од 28 априла, 1934 год., о изменама и допунама у Закону о државној хипотекарној банци
4. Уредба о прекиду застарелости земљорадничких меница
5. Правила бр. 47410–V од 4 јула, 1934 год., о поступању за избор ликвидатора од стране веровника

6. Правилник бр. 48028–V од 12 јула, 1934 год., о саставу, избору и организацији веровничког одбора
7. Уредба II бр. 25780 –С од 24 јула, 1934 год., о извозу пшенице
8. Уредба М. Бр. 10130–I од 26 јула, 1934 год., о изменама Уредбе о самосталној управи државних монопола
9. Уредба бр. 33358– I од 4 августа, 1934 год., о надзору производње и употреби племенитих метала
10. Уредба II бр. 27908 од 3 августа, 1934 год., о максимирању камата
11. Уредба М. С. Бр. 454 од 1 августа, 1934 год., о укидању чл. 79 Закона о задругама државних службеника
12. Уредба II бр. 27945–У од 3 августа, 1934 год., о карелима
13. Уредба II бр. 27946 од 3 августа 1934 год., о забрани оправљања одећа и обуће по индустриским (фабричким) радњама одеће и обуће и њиховим подружницама

14. Уредба II бр. 29362–К од 3 августа, 1934 год., о заштити земљорадника
15. Правила бр. 71690–V од 16 октобра, 1934 год., о обрасцу уверења о томе, да је неко лице земљорадник
16. Правилник бр. 76527–V од 5 новембра, 1934 год., за извршење Уредбе о заштити земљорадника
17. Уредба бр. 47752–I од 30 јула, 1934 год., о изменама у Закону о установљењу и уређењу државне класне лутрије за потпомагање народне привреде
18. Правилник II бр. 32011–У од 17 септембра, 1934 год., о начину вршења регистровања картела и руковању збирком исправа
19. Правилник II бр. 32021–У од 17 септембра, 1934 год., о руковању и употреби сретстава фонда за контролу картелних уговора
20. Упутство II бр. 32001–У од 17 септембра, 1934 год., о примени Уредбе о картелима
21. Правилник М. Г. бр. 9761 од 25 септембра, 1934 год., за извршење јавних радова

22. Правилник бр. II бр. 34781–К од 8 октобра, 1934 год., о вршењу прегледа новчаних завода, који су затражили одлагање плаћања, санацију или ванстечајну ликвидацију

23. Уредба II бр. 37207–У од 25 октобра, 1934 год., о забрани оснивања трговачких радња великог обима

35.078.5
(487.1) (084.5)

РКА ЗАКОНА
речених судском и административном праксом
Др. ГОЈКО НИКЕТИЋ

880

УРЕДБЕ

ДОНЕТЕ РАДИ ОЛАКШАЊА ЕКОНОМСКИХ ПРИЛИКА

ДРУГИ ДЕО: ОД 16 МАРТА, 1934
ДО 7 НОВЕМБРА, 1934 ГОД.

Б Е О Г Р А Д
ИЗДАВАЧКО И КЊИЖАРСКО ПРЕДУЗЕЊЕ ГЕЦА КОН А. А.
12 КНЕЗ МИХАНЛОВА УЛИЦА 12

1934

230 Св.

ЗБИРКА ЗАКОНА

протумачених судском и административном праксом

Издаје Др. ГОЈКО НИКЕТИЋ

Св. 230

Уведено у нови инвентар бр. ~~2123~~ / 7

1 јануара 1942 год.

Београд.

УРЕДБЕ

ДОНЕТЕ РАДИ ОЛАКШАЊА ЕКОНОМСКИХ ПРИЛИКА

ДРУГИ ДЕО: ОД 16 МАРТА, 1934
ДО 7 НОВЕМБРА, 1934 ГОД.

Б Е О Г Р А Д

ИЗДАВАЧКО И КЊИЖАРСКО ПРЕДУЗЕЋЕ ГЕЦА КОН А. А.

12 КНЕЗ МИХАИЛОВА УЛИЦА 12

1934

U. G. G.
36462

САДРЖАЈ

	Страна
1 ⁰ Правилник Бр. 17308—V од 16 марта, 1934 год., о вршењу прегледа задруга (савеза) и о фонду за вршење прегледа — — — — —	7
2 ⁰ Уредба од 29 марта, 1934 год., о Саветодавном одбору за банкарство	13
3 ^e Уредба I Бр. 14781—0 од 28 априла, 1934 год., о изменама и допунама у Закону о државној хипотекарној банци — — — — —	15
4 ⁰ Уредба о прекиду застарелости земљорадничких меница — — —	19
5 ⁰ Правила Бр. 47410—V од 4 јула, 1934 год., о поступању за избор ликвидатора од стране веровника — —	21
6 ⁰ Правилник Бр. 48028—V од 12 јула, 1934 год., о саставу, избору и организацији веровничког одбора — —	28
7 ⁰ Уредба II Бр. 25780—C од 24 јула, 1934 год., о извозу пшенице —	32

8 ^o Уредба М. Бр. 10130—I од 26 јула, 1934 год., о изменама Уредбе о самосталној управи државних монопола —	35
9 ^o Уредба Бр. 33358—I од 4 августа, 1934 год., о надзору производње и употреби племенитих метала — —	36
10 ^o Уредба II Бр. 27908 од 3 августа, 1934 год., о максимирању камата —	40
11 ^o Уредба М. С. Бр. 454 од 1 августа, 1934 год., о укидању чл. 79 Закона о задругама државних службеника —	45
12 ^o Уредба II Бр. 27945—У од 3 августа, 1934 год., о карелима — —	46
13 ^o Уредба II Бр. 27946 од 3 августа 1934 год., о забрани оправљања одела и обуће по индустриским (фабричким) радњама одеће и обуће и њиховим под- ружницама — — — — —	62
14 ^o Уредба II Бр. 29362—К од 3 августа, 1934 год., о заштити земљорадника — — — — —	64
15 ^o Правила Бр. 71690—V од 16 октобра, 1934 год., о обрасцу уверења о томе, да је неко лице земљорадник —	

16 ^o Правилник Бр. 76527—V од 5 новембра, 1934 год., за извршење Уредбе о заштити земљорадника — —	88
17 ^o Уредба Бр. 47752—I од 30 јула, 1934 год., о изменама у Закону о установљењу и уређењу државне класне лутрије за потпомагање народне привреде — — — — —	107
18 ^o Правилник II Бр. 32011—У од 17 септембра, 1934 год., о начину вршења регистровања картела и руковању збирком исправа — — — — —	110
19 ^o Правилник II Бр. 32021—У од 17 септембра, 1934 год., о руковању и употреби сретстава фонда за контролу картелних уговора — — — — —	114
20 ^o Упутство II Бр. 32001—У од 17 септембра, 1934 год., о примени Уредбе о картелима — — — — —	117
21 ^o Правилник М. Г. Бр. 9761 од 25 септембра, 1934 год., за извршење јавних радова — — — — —	121
22 ^o Правилник Бр. 34781—К од 8 октобра, 1934 год., о вршењу прегледа новчаних завода, који су затражили одлагање плаћања, санацију или ванстечајну ликвидацију — — — — —	138
23 ^o Уредба II Бр. 37207—У од 25 октобра, 1934 год., о забрани оснивања трговачких радња великог обима —	143

ПРАВИЛНИК

Бр. 17308—V од 16 марта, 1934 год.,

о вршењу прегледа Задруга (Савеза) и о фонду за
вршење прегледа

На основу чл. 2 ст. 1 и 2 Уредбе о заштити кредитних задруга и њихових савеза од 22 новембра 1933 год. Бр. 77142/V односно на основу чл. 4 и 8 — 11 Уредбе о заштити новчаних завода и њихових веровника од 22 новембра 1933 год., прописује се Правилник о вршењу прегледа задруга (савеза) и о фонду за вршење прегледа

1 О вршењу прегледа

Чл. 1 — Прегледи задруга (савеза), које на основу Уредбе о заштити кредитних задруга и њихових савеза а у смислу чл. 1 Уредбе о заштити новчаних завода и њихових веровника затраже одобрење било одлагања плаћања било санације било ванстечајне ликвидације вршиће се по одредбама Проведаба и по прописима овога Правилника.

Чл. 2 — Решењем којим Министар пољопривреде одређује извршење прегледа задруге (савеза) истовремено одређује једно или више стручних лица (прегледача) за извршење прегледа и то првенствено из реда ревизора оног ревизијског задружног савеза, у коме је задруга (савез) учлањена. Ово решење доставиће се непосредно одређеним прегледачима а о њему истовремено известити ревизијски савез (установа) чији су ревизори (службеници) одређени за прегледаче.

Чл. 3 — Ревизијски задружни савези дужни су да у року од 15 дана од дана обнародовања овог Правилника преко Главног задружног савеза у Краљевини Југославији, а Главни задружни савез и они ревизијски савези који нису у чланству Главног задружног савеза непосредно доставе Министарству пољопривреде списак својих ревизора са назначењем њиховог презимена, имена и сталног боравишта.

Чл. 4 — Сврха прегледа је да се несумњиво утврде фактично имовинско стање и остале околности задруге (савеза) а у вези одредаба чл. 2 став 1, 2 и 3 Уредбе о заштити новчаних завода и њихових веровника и прописа Правилника о саставу биланса и нацрта пречишћеног биланса и о одређењу каматне стопе на старе улоге на штедњу од 13 фебруара 1934 године Бр. 8958/V („Службене новине“ Бр. 41—X, од 20 фебруара 1934 год.).

Преглед се може односити на испитивање и утврђивање целокупног имовинског стања и осталих околности или само на испитивање и утврђивање стања појединих делова имовине односно појединих важнијих околности потребних за правилну оцену молбе задруге (савеза) и за доношење одлуке по истој.

Решењем донесеним по чл. 2 овог Правилника одредиће се и опсег прегледа тј. све оно што се прегледом има испитати и утврдити.

Чл. 5 — Прегледачи одређени из реда ревизора (ревизијских савеза легитимисаће се при доласку у задругу (савез) пре почетка самог прегледа решењем Министра пољопривреде и легитимацијом изданом им од Главног задружног савеза у Краљевини Југославији а други прегледачи решењем Министра пољопривреде и легитимацијом установе, чији су службеници.

Чл. 6 — О прегледу извршеном по прописима овог Правилника прегледачи ће одмах сачинити писмени извештај који ће као и све прилоге к томе извештају својеручно потписати и препоручено поштом непосредно доставити Министарству пољопривреде.

Чл. 7 — У погледу одговорности прегледача важе одредбе чл. 12, 45, 47 и 48 Уредбе о заштити новчаних завода и њихових веровника.

II О фонду за прегледе

Чл. 8 — Оснива се фонд за покриће трошкова прегледа извршених у вези са молбама задруга (савеза) за заштитне мере предвиђене чл. 1 Уредбе о заштити кредитних задруга и њихових савеза односно чл. 1 Уредбе о заштити новчаних завода и њихових веровника.

Чл. 9 — Фонд за прегледе образује се приносима које уплаћују сваке године кредитне и друге привредне задруге које примају улоге на штедњу и њихови савези, и то пола по хиљади (0.5⁰/₀₀) од укупних износа уплаћених чланских удела и резервног фонда исказаних у њиховом годишњем билансу.

Прва уплата ових прописа извршиће се на основу годишњег биланса за 1933 год. у два једнака obroка и то први оброк најкасније до краја месеца јуна 1934 год. Уплате ових приноса у наредним годинама вршиће се на основу годишњег биланса претходне године и то у целости најкасније до краја месеца јуна.

Чл. 10 — Ревизијски задружни савези, изузев Главни задружни савез у Краљевини Југославији, који имају у своме чланству задруге (савезе) које примају улоге на штедњу наплатиће од тих својих задруга — чланица приносе по чл. 9 овог Правилника и ове за-

једно са својим приносима у оброцима и роковима одређеним у поменутом члану дозначити Привилегованој аграрној банци у Београду за „Фонд за прегледе по Уредби о заштити кредитних задруга и њихових савеза“.

Приликом сваке дознаке приноса за поменути фонд савези ће истовремено поднети Министарству пољопривреде извештај у коме ће назначити: а) за сваку задругу износ чланских удела и резервног фонда задруге и износ наплаћеног приноса, б) за себе износ чланских удела и свога резервног фонда као и износ свога приноса, в) укупан износ приноса који дозначују поменутом фонду код Привилеговане аграрне банке и датум отпреме новца.

Задруга која није учлањена ни у једном задружном савезу дозначиваће своје приносе за поменути фонд у одређеним оброцима и роковима непосредно Привилегованој аграрној банци у Београду и уз сваку дознаку новца истовремено подносити Министарству пољопривреде извештај у коме ће назначити: износ чланских удела и свога резервног фонда, износ приноса који је дозначила поменутом фонду и датум отпреме новца.

Привилегована аграрна банка у Београду извештаваће Министарство пољопривреде о свакој примљеној уплати за рачун поменутог фонда уз назнаку задруге (савеза) која је принос уплатила.

Чл. 11 — Ако задруга (савез) не изврши уплату свога приноса у одређеним оброцима

и роковима извршиће се наплата приноса при-
силним путем, а осим тога сносиће надлежни
органи задруге (савеза) одговорност по од-
редбама Уредбе о заштити новчаних завода
и њихових веровника.

Чл. 12 — Фондом за прегледе рукује Ми-
нистар пољопривреде и све исплате из тога
фонда вршиће Привилегована аграрна банка
по његовим решењима.

Чл. 13 — Висину награде (дневница) и
путних трошкова прегледачима одређује Ми-
нистар пољопривреде својим решењима којима
наређује прегледе а истим решењима одређи-
ваће и висину аконтације прегледачима за
дневнице и путне трошкове.

Прегледачи ће одмах по извршеном пре-
гледу уз свој писмени извештај о прегледу
поднети и посебан обрачун дневница и путних
трошкова који одобрава Министар пољопри-
вреде.

Чл. 14 — Овај Правилник добива оба-
везну снагу на дан његовог обнародовања у
„Службеним новинама“.

Службене новине Бр. 66—XVII од 21 марта,
1934 год.

УРЕДБА

од 29 марта, 1934 год.,

о саветодавном одбору за банкарство

Чл. 1 — На основу чл. 59 Уредбе о заш-
тити новчаних завода и њихових веровника
установљава се при Министарству трговине
и индустрије Саветодавни одбор за банкар-
ство. Одбор има за задатак да даје своје
мишљење по предметима из области банкар-
ске струке који су стављени на дневни ред
седнице.

Чл. 2 — Саветодавни одбор се састоји из
дванајест чланова које поставља Министар тр-
говине и индустрије на две године. Министар
може одредити и заменике постављеним чла-
новима одбора.

Чл. 3 — Седнице одбора сазива и прет-
седава им Министар трговине и индустрије.
Он може одредити једног члана Одбора који
ће га замењивати у случају кад је он спречен
да претседава седници.

Чл. 4 — Министар трговине и индустрије
може по потреби установити и секције Од-

бора и одредити чланове одбора који ће састављати те секције. У том случају он ће прописати делокруг рада сваке секције Одбора и поступак сазивања и вођења седнице као и све остало што је потребно за функционисање такве секције.

Исто тако он може ставити у дужност појединим члановима Одбора да проуче извесна питања из струке банкарства, па да му о томе поднесу извештај са својим мишљењем.

Чл. 5 — При Отсеку за кредитне установе и осигурања Министарства трговине и индустрије установљава се секретаријат Одбора. Особље тога секретеријата поставља Министар трговине и индустрије.

Чл. 6 — Члановима Одбора који су из Београда припада на име дневнице од седнице 200.— динара, а онима који не станују у Београду путни трошкови и 300.— динара дневно на име дневнице.

Награде оним члановима Одбора, којима буду поверени посебни послови у смислу члана 5 Уредбе, као и особљу секретаријата, одређује Министар трговине и индустрије.

Сви трошкови Одбора како лични тако и материјални, падају на терет Фонда за надзор над новчаним заводима.

Први пут обнародована у Бр. 76 Службених новина од 2 априла, 1934 год., — а за тим у Бр. 78—XX од 4 априла, 1934 год.

УРЕДБА

1 Бр. 14781—О од 28 априла, 1934 год.,

о изменама и допунама у Закону о државној хипотекарној банци

На основу ст. 1 у вези ст. 2 § 64 Финансијског закона за 1934/35 год. Министарски савет на предлог Министра трговине и индустрије прописао је ову Уредбу о изменама и допунама у Закону о Државној хипотекарној банци:

Чл. 1 — Тач. 1 — Чл. 63 мења се и гласи:

„Управни одбор Државне хипотекарне банке сачињавају управник Државне хипотекарне банке и шест чланова који се постављају и разрешују Краљевим указом на предлог Министра трговине и индустрије у сагласности са претседником Министарског савета“.

Тач. 2 — Чл. 65 престаје важити.

Тач. 3. — Чл. 67 мења се и гласи:

„У случају, да који од чланова Управног одбора умре или одступи или иначе трајно буде спречен, да отправља дужност, на његово ће се место поставити нов члан на начин предвиђен у члану 63.

Попуњавање по овом члану врши се нај-
даље у року од два месеца када је члан от-
ступио или престао, да отправља дужност.“

Тач. 4. — У ставу другом чл. 68 реч
„пет“ замењује се речју „три“.

Тач. 5. — У ставу првом чл. 71 уместо
речи „пет чланова“ долазе речи „четири чла-
на“.

Тач. 6. — Став други чл. 72 мења се и
гласи:

„Чланови Управног одбора за свој рад
и дежурство у банци добијају месечну награду
и то:

- а) претседник Управног одбора . Дин. 3.000.—
- б) потпретседник Управног одбора „ 2.500.—
- в) чланови Управног одбора . „ 2.000.—

Члановима Управног одбора који у току
месеца пропусте више од половине седница
припада половина предвиђене месечне на-
граде.“

Тач. 7. — У чл. 80 в. додаје се као
последњи нов став који гласи:

„Исто тако потребно је одобрење Мини-
стра трговине и индустрије, и за сваку другу
награду коју Управни одбор додели ма у ком
виду и ма коме.“

Тач. 8. — У чл. 84 додаје се нова али-
неја која гласи:

„Ови трошкови важиће кад их одобри Ми-
нистар трговине и индустрије.“

Тач. 9. — У ставу другом чл. 88 после
речи: „постављају“ додају се речи: „и раз-
решују.“

Тач. 10. — Чл. 90 мења се и гласи:

„У случају да који од чланова Контрол-
ног одбора умре или одступи или иначе трај-
но буде спречен да отправља дужност на ње-
гово ће се место поставити нов члан на начин
предвиђен у чл. 88.

Попуњавање по овом члану врши се нај-
даље у року од два месеца од дана када је
члан отступио или престао да отправља дуж-
ност.“

Тач. 11. — Чл. 93 мења се и гласи:

„Чланови Контролног одбора за свој рад
у банци добијају месечну награду од по Дин.
1.000.

Члановима Контролног одбора који про-
пусте више од половине седница у месецу
припада половина предвиђене награде.“

Тач. 12. — Чл. 95 престаје важити.

Тач. 13. — У чл. 101 првом ставу, тачка
под а) мења се и гласи:

„а) 0,7% на име награде — тантијеме и
то: управнику и члановима Управног одбора
0,525%, а члановима Контролног одбора 0,175
од сто. Међутим ова тантијема не може бити
већа: за претседника Управног одбора од
36.000.— динара, за потпретседника и за по-
једине чланове Управног одбора од 24.000.—
динара, а за поједине чланове Контролног од-
бора од 12.000.— динара.“

У истом 101 члану, првом ставу, у тачки
под б) цифра „4%“ замењује се цифром „2%“
а у другом ставу место цифара: „0,15%“ и
„0,07“ стављају се цифре: „0,075“ и „0,035.“

Чл. 2 — Ова Уредба ступа на снагу на
дан обнародовања у „Службеним новинама“,

када престаје чланство садашњим члановима Управног и Контролног одбора, који ће дужност вршити и даље до постављања нових чланова.

Службене новине Бр. 99—XXV од 1 маја, 1934 год.

Уредба
о старости

УРЕДБА

о прекиду застарелости земљорадничких меница

На основу §-а 63 Финансијског закона за 1934/35 годину Министарски савет на предлог Министра правде и Министра трговине и индустрије прописује уредбу о прекиду застарелости земљорадничких меница:

Чл. 1 — (1) У случају кад би меница земљорадника (чланови 1 и 2 Уредбе о заштити земљорадника), првобитна или пролонгирана, имала да застари у току 1934 године било према главном меничном дужнику било према регресним дужницима, застарелост остаје прекинута (чл. 79 Меничног закона) ако је потраживање већ пријављено надлежном суду у смислу чл. 1 Уредбе о продужењу рокова за утужење меница од 18 маја 1933 године, односно се застарелост прекида ако потраживање буде пријављено до краја 1934 године, с тим да, како у првом тако и у другом случају, поверилац поднесе тужбу најдаље до истека исте године.

(2) Пријављена потраживања суд ће завести у списак предвиђен Уредбом о продужењу рокова за утуживање меница.

(3) Одредбе става првог вреде и за сва већ пријављена менична потраживања без обзира да ли менични дужник ужива заштиту по Уредби о заштити земљорадника.

Чл. 2 — Ступањем на снагу ове Уредбе престаје да важи Уредба о продужењу рокова за утуживање меница.

Чл. 3 — Ова Уредба добија обавезну снагу кад се обнародује у „Службеним новинама.“

Обнародована први пут у Бр. 108 Службених новина од 11 маја, 1934 год., — а за тим у Бр. 111—XXVIII од 15 маја, 1934 год.

ПРАВИЛНИК

Бр. 47410—V од 4 јула, 1934 год.,

о поступку за избор ликвидатора од стране веровника

На основу чл. 1 и 2 Уредбе о заштити кредитних задруга и њихових савеза бр. 77142/V од 22 новембра 1933 године односно на основу чл. 37 Уредбе о заштити новчаних завода и њихових веровника од 22 новембра 1933 године, а у споразуму са Министром правде прописује се правилник о поступку за избор ликвидатора од стране веровника:

Чл. 1 — Ако задрузи (савезу), којој се по чл. 1 Уредбе о заштити новчаних завода и њихових веровника одобри или по чл. 5 исте Уредбе нареди ванстечајна ликвидација, Министар пољопривреде не одреди комесара, управни одбор задруге (савеза) вршиће и даље своју дужност, док не буду постављени ликвидатори.

Чл. 2 — У случају да Министар пољопривреде према чл. 4 Уредбе о заштити кредитних задруга и њихових савеза не повери вр-

шење ликвидације задружном савезу у коме је задруга (савез) учлањена, управни одбор задруге (савеза) односно комесар ће без одлагања одредити што треба према прописима правила задруге (савеза) и закона, да се изаберу односно поставе ликвидатори у оноликом броју, који је одређен правилима односно законом, но тај број не може бити већи од 5 (пет).

Истовремено а најдаље у року од 15 дана, од дана примљене одлуке о одобрењу односно наређењу ванстечајне ликвидације, управни одбор односно комесар позваће улагаче и друге веровнике задруге (савеза) на збор ради избора исто оноликог броја ликвидатора колики се бира односно поставља са стране задруге (савеза) по њеним правилима односно по закону, са ограничењем из става првог овог члана у погледу њиховог броја.

У позиву ће се назначити место, дан и час збора, а као дневни ред: а) конституисање збора и б) избор (број) ликвидатора.

Позив за избор упутиће се сваком познатом улагачу и другом веровнику посебно, а осим тога објавиће се на начин прописан правилима задруге (савеза) за објављивање одлука задругиних (савезових), и то обоје најмање на 10 дана пре одржања збора.

Сазивач може позив на збор објавити и на други сходан начин.

Чл. 3 — Збору веровника, сазваном према прописима предњег члана, претседава комесар, а ако овај није постављен, онда по

годинама најстарије лице из реда присутних веровника.

Записник о раду збора води лице (записничар), које из реда присутних веровника именује претседник збора, а на крају збора и пошто се претходно прочита, оверавају га својеручним потписима осим претседника и записничара још и 2 (два) лица (оверача), које изабере збор из реда присутних веровника.

Чл. 4 — Пошто се збор конституише сачиниће се списак присутних веровника.

Списак присутних раде и својим потписима оверавају претседник, записничар и обадва оверача. У списак се уносе: презиме, име, занимање и боравиште сваког присутног веровника.

Списак присутних је саставни део записника, у који се уноси само укупан број присутних.

Чл. 5 — Збор пуноважно решава без обзира на број присутних веровника, а сваки од њих има право на један глас без обзира на висину свога потраживања према задрузи (савезу).

Чл. 6 — Одмах, чим се сачини и потпише списак присутних, приступа се избору ликвидатора.

За ликвидаторе могу бити бирана само лица из реда присутних веровника, а из реда отсутних веровника само она, која су написмено дала пристанак на избор.

Избор се врши јавно акламацијом или поименичним јавним гласањем или, ако то збор на предлог једне трећине присутних реши натполовичном већином гласова, тајно цедуљицама.

За изабране ликвидаторе сматрају се она лица за која гласа бар натполовична већина а у случају једнаке поделе гласова одлучује глас претседника, који иначе не гласа.

У записник се уноси само коначни резултат избора, то јест, само име, презиме, занимање и боравиште сваког оног лица, које је изабрано и број гласова, које је добило.

Чл. 7 — Сваки присутни веровник има право да тражи, да се у записник унесе његов протест на рад збора и да на основу тога протеста у року од 15 дана поднесу жалбу суду надлежном за стечај задруге (савеза). Одлука суда је коначна.

Протестом датим у записник и подношењем жалбе не одлаже се извршење одлуке збора.

Веровници, који нису присуствовали збору, немају право жалбе на рад збора.

Чл. 8 — Ако збору није претседавао комесар, записник збора (са списком присутних) предаће претседник збора или лично управном одбору, који му је дужан дати писмену потврду о пријему записника, или препоручено преко поште.

Чл. 9 — Управни одбор односно комесар дужан је да ликвидаторе, изабране из реда веровника по прописима овог Правилника, без одлагања пријави надлежном суду ради уписа у задружни (трговачки) регистар заједно са онима, који су изабрани односно постављени по одредби чл. 37 став први, прва реченица, Уредбе о заштити новчаних завода и њихових веровника и чл. 2 став 1 овог Правилника.

Чл. 10 — Пријавом ликвидатора суду ради уписа у регистар престаје дужност управног одбора, а дужност комесара престаје тада у случају, ако је био постављен само до избора ликвидатора, иначе вршиће своју дужност и даље према пропису чл. 35 став 3 Уредбе о заштити новчаних завода и њихових веровника.

Чл. 11 — Овај Правилник добива обавезну снагу на дан његовог обнародовања у „Службеним новинама“.

Службене новине Бр. 169—XLIII од 25 јула 1934 год.,

ПРАВИЛНИК

Бр. 48028—V од 12 јула, 1934 год.,

о саставу, избору и организацији веровничког одбора

На основу чл. 1 и 2 Уредбе о заштити кредитних задруга и њихових савеза Бр. 77142/V, од 22 новембра 1933 године, односно на основу чл. 11 Уредбе о заштити новчаних завода и њихових веровника а по саслушању задружних савеза поменутих у чл. 2 прво поменуте Уредбе, прописује се Правилник о саставу, избору и организацији веровничког одбора:

Чл. 1 — Ликвидатор (задружни савез), одређен по чл. 4 Уредбе о заштити кредитних задруга и њихових савеза, односно ликвидатори, постављени или изабрани по одредбама чл. 37 Уредбе о заштити новчаних завода и њихових веровника и прописима Правилника о поступку за избор ликвидатора од стране вровника бр. 474410/V, од 4 јула 1934 године, дужни су да према одредби чл. 43 став 2 Уредбе о заштити новчаних завода и њихових веровника одмах по истеку тромесечног рока за пријаву веровника, одређеног у чл. 39 исте Уредбе, суду надлежном за

стечај задруге поднесу списак пријављених потраживања, (чл. 43 став 2 поменуте Уредбе) и да затражи од суда да одмах одреди опште рочиште за испитивање пријављених потраживања, а најдаље у року од 15 дана после тога рочишта и на основу резултата испитивања, који је предвиђен записником општег рочишта односно списком пријава (§ 119 стеч. зак.), да учине што по прописима овога Правилника треба за избор веровничког одбора.

Чл. 2 — Код задруга (савеза), којима се одобри односно нареди ванстечајна ликвидација поставиће се веровнички одбор од најмање 5, а највише од 11 чланова.

Број чланова одређује збор веровника.

Чл. 3 — Веровнички одбор бирају веровници задруге (савеза) на збору веровника, коме председава комесар, а ако овај није постављен, председава му судија, кога на молбу ликвидатора одреди претседник суда надлежног за стечај задруге (савеза).

Чл. 4 — Збор веровника за избор веровничког одбора одржаће се у седишту задруге (савеза), ако му председава комесар, а ако му председава судија одржаће се у седишту суда надлежног за стечај задруге (савеза).

Чл. 5 — Збор веровника сазива ликвидатор (ликвидатори) писменим позивом, у коме

ће назначити место, дан и час избора, а као дневни ред: а) конституисање збора, б) одређење броја чланова веровничког одбора и в) избор чланова веровничког одбора.

Чл. 6 — Позив на збор веровника упутиће се посебно сваком веровнику чија је тражбина утврђена или му је признато право на гласање (§ 117 последњи став и §§ 120—121 стеч. закона), а на основу списка пријава и записника општег рочишта за испитивање пријављених тражбина односно нарочитих рочишта (§ 120 стеч. закона) одржаних до сазивања збора, а осим тога објавиће се на начин прописан правилима задруге (савеза) за објављивање одлука задругиних, и то обоје најмање на 10 дана пре одржаног збора.

Сазив збора може сазивач објавити и на друге сходне начине.

Чл. 7 — Записник о раду збора води лице (записничар), које из реда присутних веровника именује претседник збора, а по свршетку збора и пошто се претходно прочита, оверавају га својим потписима осим претседника и записничара још 2 (два) лица (оверачи), које збор на почетку свога рада изабере из реда присутних веровника.

Чл. 8 — Кад се збор конституише сачиниће се списак присутних веровника и у њега уписати: презиме, име, занимање и борави-

ште сваког присутног веровника и пошто буде готов овериће га својим потписима иста она лица, која оверавају и записник збора.

Списак присутних је саставни део записника, у који се уноси само укупан број присутних веровника.

Чл. 9 — Збор пуноважно решава без обзира на број присутних веровника, а сваки од ових има право на један глас без обзира на висину свога потраживања према задрузи (савезу).

Чл. 10 — Одмах, чим је сачињен и потписан списак присутних приступа се најпре одређењу броја чланова за веровнички одбор у смислу чл. 2 а по том избору чланова.

Чланови веровничког одбора могу бити бирани само из реда присутних веровника, а из реда отсутних само они, који су писмено дали свој пристанак за тај избор.

Избор чланова мора се подесити тако, да у одбору буду по могућности заступљене разне скупине веровника према одредби чл. 41 став 2 Уредбе о заштити новчаних завода и њихових веровника.

Чл. 11 — Избор чланова врши се јавно акламацијом или поименичним јавним гласањем или, ако то на предлог трећине присутних збор реши натполовичном већином гласова, тајно цедуљицама.

За изабране чланове веровничког одбора сматрају се она лица, за које гласа натполовична већина присутних веровника.

У записник се уноси само коначни резултат избора, то јест само презиме, име, занимање и боравиште сваког изабраног лица и број гласова који је добило.

Чл. 12 — Сваки присутни веровник има право да тражи, да се у записник унесе његов протест на рад збора и да на основу тога протеста у року од 15 дана поднесе тужбу суду надлежном за стечај задруге (савеза). Одлука тога суда је коначна.

Протестом и подношењем жалбе не одлаже се извршење одлука збора.
Веровници који нису присуствовали збору, немају право жалбе на рад збора.

Чл. 13 — Избор члана веровничког одбора може се опозвати на начин прописан у § 95 став 6 прва реченица стеч. закона.

Чл. 14 — Претседник збора за избор веровничког одбора дужан је да записник збора (са списком присутних) преда суду надлежном за стечај задруге (савеза) најдаље за 10 дана од дана држања збора.

Чл. 15 — У погледу сазивања седница веровничког одбора и доношења одборских за-

кључака важе одредбе чл. 43 став 1 тач. 1 Уредбе о заштити новчаних завода и њихових веровника односно § 96 стеч. закона, а у погледу дужности веровничког одбора важе одредбе чл. 41 став 4 поменутог Уредбе односно § 97 стеч. закона.

Чл. 16 — Овај Правилник важи као општи за све задруге (савезе), којима се одобри или нареди ванстечајна ликвидација, но за поједине од њих може Министар пољопривреде у смислу одредбе у предњем члану поменутог чл. 41 став 3 прописати и посебне одредбе у погледу састава, избора и организације веровничког одбора.

Чл. 17 — Овај Правилник добива обавезну снагу на дан његовог обнародовања у „Службеним новинама“.

Службене новине Бр. 169—XLIII од 25 јула, 1934 год.

УРЕДБА

II Бр. 25780—С од 24 јула, 1934 год.,

о извозу пшенице

На основу § 63 Финансијског закона за годину 1934/35 а на предлог Министра трговине и индустрије и Министра финансија, Министарски савет прописује ову Уредбу о извозу пшенице:

Чл. 1 — Изузетно од прописа § 1 Закона о извозу пшенице, ражи и пшеничног брашна од 27 јуна 1931 године и § 1 Закона о промету пшенице од 29 марта 1932 године, извоз пшенице могу обављати и произвођачи, Задруге и извозничке фирме по овлашћењу Министарства трговине и индустрије.

Овлашћења за извоз пшенице издаваће Одељење за спољну трговину Министарства трговине и индустрије.

Чл. 2 — Произвођачи, Задруге и извозничке фирме, који желе добити овлашћење за извоз пшенице, упућиваће Одељењу за спољну трговину Министарства трговине и индустрије прописне претставке са назначењем ко-

личине пшенице коју има за извоз, царинарнице преко које желе извозити, начина експедиције (шлеп или вагон) и земље опредељења.

Овлашћења ће важити два месеца од дана издавања. Ако се у року не искористе, морају се вратити Министарству трговине и индустрије и тражити нова. За сваку царинарницу издаваће се посебна овлашћења.

Чл. 3 — Произвођачи, Задруге и извозничке фирме дужни су да добијена овлашћења депонују код надлежних царинарница, у циљу извозног царинења.

Царинарница ће на полеђини сваког овлашћења уписивати количину пшенице и број вагона или шлепа који су, на основу тога овлашћења, извозно оцарињени.

Пошто се укупна количина означена у овлашћењу исцрпи или пошто рок самом овлашћењу и пре исцрпљења количине истекне царинарница ће закључити уписивање на полеђини и овлашћење послати одељењу за спољну трговину Министарства трговине и индустрије.

Чл. 4 — Министар трговине и индустрије ће, у циљу извршења ове Уредбе, образовати при Одељењу за спољну трговину Министарства трговине и индустрије, одбор у који ће ући, поред претставника Министарства трговине и индустрије, и претставници Министарства пољопривреде и Министарства финансија.

Чл. 5 — Ступањем на снагу ове Уредбе престаје важити Уредба о извозу пшенице II бр. 28612/С од 1 августа 1933 године.

Ова Уредба ступа на снагу на дан обнародовања у „Службеним новинама“.

Први пут обнародована у Бр. 169 Службених новина од 25 јула, 1934 год., — а за тим у Бр. 175—XLV од 1 августа, 1934 год.

УРЕДБА

М. Бр. 10130—I од 26 јула, 1934 год.,

о изменама Уредбе о Самосталној управи државних монопола

На основу § 44 Уредбе о Самосталној управи државних монопола, Министарски савет по предлогу Министра финансија прописао је следећу Уредбу о изменама Уредбе о Самосталној управи државних монопола Краљевине Југославије од 25 октобра 1932 године:

Чл. 1 — У ставу 6 § 7 место речи: „пет чланова“ стављају се речи „три члана“.

Чл. 2 — § 17 додаје се нови — четврти — став који гласи:

„(4) Постављење и унапређење на звање начелника одељења врши се по § 4 став 2 тачка 7, а звање начелника одељења расподељује се у III положајној групи. 2 и 1 степена.“

Чл. 3 — У § 38 речи: „§ 17“ бришу се.

Чл. 4 — Ова Уредба ступа на снагу на дан обнародовања у „Службеним новинама“.

Први пут обнародована у Бр. 171 Службених новина од 27 јула, 1934 год., — а за тим у Бр. 175—XLV од 1 августа, 1934 год.

УРЕДБА

Бр. 33358 — I од 4 августа, 1934 год.,

о надзору производње и употреби племенитих метала

На основу § 63 Финансијског закона за 1934/5 годину Министарски савет, на предлог Министра финансија, прописује Уредбу о надзору производње и употреби племенитих метала која гласи:

Чл. 1 — Племенити метали могу се у Краљевини Југославији употребљавати искључиво за општекорисне сврхе. Употреба племенитих метала у индустријске или друге оправдане сврхе допушта се само изузетно, према одредбама Правилника о регулисању промета девизама и валутама.

Чл. 2 — Племенити метали у смислу ове Уредбе јесу: платина са платинском групом (осмиум, иридиум, паладиум, рутениум, родиум) злато и сребро.

Чл. 3 — Право откупа целокупне производње племенитих метала у земљи има Народ-

на банка Краљевине Југославије у име државе.

Чл. 4 — Рударска и друга предузећа у земљи која производе племените метале као главни или споредни производ, или чији продукти садрже племените метале, без обзира да ли се они добијају у земљи или ван ње, дужна су понудити Народној банци на откуп целокупну своју производњу. Понуда мора се ставити бар једанпут месечно.

Под рударским предузећима разумевају се сва лица или предузећа која имају рударске повластице, рударска права истраживања, рударске закупе и све остало што спада под одредбе рударских закона.

Чл. 5 — Производе понуђене у смислу претходног члана, Народна банка може откупити по светској тржишној цени. Исплата откупљених производа вршиће се у динарима.

Изузетно, Министар финансија може одобрити откуп понуђених производа и у иностраној валути. Одобрење за откуп у иностраној валути може се дати до највише 35% понуђене производње, остатак се откупљује за динаре.

Чл. 6 — Ради извршења ове Уредбе, сва предузећа наведена у чл. 4 стоје под државним надзором односно под надзором Народне банке.

Начин извршивања овог надзора прописане Министар финансија у споразуму са Министром шума и рудника и Народном банком, посебно за свако предузеће према методи којом се добијају племенити метали у дотичном предузећу.

Надзорни органи дужни су чувати све професионалне тајне предузећа.

Чл. 7 — Свако располагање са племенитим металима, или њихова употреба, противно одредбама ове Уредбе, сматраће се криумчарењем.

Прекршаји прописа ове Уредбе казниће се новчано до 1.000.000 динара, а преко тога износа, ако је вредност криумчареног метала већа од тога износа.

У поновљеном случају може се на предлог Министра финансија и Народне банке, решењем Министарског савета органу предузећа у прекршају одузети право администрације предузећем, а затим и сама рударска повластица односно право рада предузећа.

Чл. 8 — Казне по овој Уредби изриче Министар финансија. Извиђање прекршаја Уредбе и изрицање казне вршиће се по поступку прописаном Правилником о регулисању промета дивизиума. Одредбе чл. 19 до 19 г. овог Правилника примењиваће се и код примене ове Уредбе, уколико то буде потребно.

Чл. 9 — Ова Уредба ступа на снагу кад буде објављена у „Службеним новинама“. У року од месец дана после обнародовања ове Уредбе, сва предузећа поменута у чл. 4 ове Уредбе, дужна су пријавити се Народној банци ради прописивања начина надзора у смислу ст. 2 чл. 6 ове Уредбе.

Службене новине Бр. 183—XLVIII од 10 августа, 1934 год.

УРЕДБА

II Бр. 27908 — К од 3 август, 1934 год.

о максимирању камата

На основу § 63 Финансиског закона за 1934/35 годину, Министарски савет, на предлог Министра трговине и индустрије, прописао је ову Уредбу о максимирању камата:

Чл. 1 — (1) Каматна стопа на позајмљени новац утврђује се:

а) за новчане заводе и банкарске радње са највише 4,5% над есконтном стопом Народне банке;

б) за остале веровнике са највише 8% годишње.

(2) Пропис првог става утврђује и највећу висину користи која се може уговорити при давању позајмица у потрошним стварима.

(3) У највишу каматну стопу или корист по ставу 1 и 2 урачунана су и споредна плаћања или давања, на која се дужник обвезао поред камата, као што су провизије, режијски трошкови, и накнаде за чинидбе из наслова дужног зајма. Али веровник има право наплатити од дужника поред камате још и стварне трошкове за прављење уговора, таксе, пошта-

рину, као и остале ефективне издатке, нарочито трошкове око регулисања, обезбеђења и наплате дуга.

(4) Прописи става 3 овога члана не важе за залагаонице, те се њима не дира у наређења тач. 3 § 71 Закона о радњама.

Чл. 2 — (1) Каматна стопа на улоге по књижицама, текућим рачунима и записима код новчаних завода и банкарских радња не може бити већа од есконтне стопе Народне банке смањене за 1%.

(2) Камата на улоге по књижицама, текућим рачунима и записима (став 1) има се рачунати по овој Уредби од 1 јула 1934 године.

Чл. 3 — (1) Наређења чл. 1 ст. 1 и 2 не односе се на оне дугове земљорадника, који су регулисани посебним законским прописима у погледу рока исплате и камате.

(2) Новчани завод не може наплаћивати од другог новчаног завода већу каматну стопу од 8% годишње, у колико се кредит састоји у реесконтну меничних потраживања по којима су дужници земљорадници, а та дуговања су регулисана посебним законским прописима у погледу рока исплате и камате.

(3) Наређење чл. 2 не односи се на улоге по књижицама, текућим рачунима и записима код завода, за који постоје посебни прописи у Уредби о заштити новчаних завода и њихових веровника, у погледу максимирања камате за стара потраживања.

(¹) Камата на дуговања новчаних завода по већ изданим хипотекарним заложницама снижује се на 6% годишње ако је већа и то почев од првог наредног купона; од овога се изузимају заложнице издане у иностранству.

Чл. 4 — Под новчаним заводом у смислу ове Уредбе подразумевају се новчане установе основане у виду деоничког друштва или друштва са ограниченом одговорношћу, као и кредитне привредне задруге, штедионице јавно-правних тела, као и оне новчане установе, које су основане по законима донесеним за сваку од њих посебно.

Чл. 5 — (¹) Уговор, којим је одређена већа камата или корист од оне прописане у чл. 1 и 2 ништаван је за износ прекорачења највише камате или користи према чл. 1 и 2.

(²) Више уговорена камата или корист од оне, предвиђене у чл. 1 и 2 неће се досуђивати, нити се може обезбеђивати ни извршити, па ма била утврђена правоваљаном судском одлуком или којим другим извршним актом.

Чл. 6 — Камате по зајмовима у новцу или користи по позајмицама потрошних ствари, уговорене или одређене пре но што ова Уредба добије обавезну снагу, могу се као такове рачунати и наплаћивати ако нису биле противне одредбама закона, који су важили до ступања на снагу ове Уредбе. Али од дана, када ова Уредба добије обавезну снагу, могу се такове

камате рачунати и наплаћивати, ако већ нису у напред обрачунате или наплаћене, само у колико нису у супротности с њеним прописима.

Чл. 7 — Обрачуни о дуговима имају се вршити писмено на монополисаној хартији. Њихов облик прописује Министар финансија по споразуму са Министром трговине и индустрије. Овим се прописом не дира у повластице, које су у погледу такса законом предвиђене.

Чл. 8 — (¹) Ко умишљајем повреди прописе ове Уредбе о висини каматних стопа на зајмове у новцу или користи по позајмицама потрошних ствари казниће се за преступ по кривичном закону затвором до шест месеци и новчано до 25.000 динара, уколико не постоји дело, строжије кажњиво по кривичном закону.

(²) Ко плати већу камату на улоге по књижицама, текућим рачунима и записима од оне, предвиђене у чл. 2 биће кажњен од стране Министра трговине и индустрије новчано до 50.000 динара.

(³) Суме наплаћене по овим казнама унеће се у Фонд за надзор над новчаним заводима, који је установљен при Државној хипотекарној банци, а којим рукује Министар трговине и индустрије.

Чл. 9 — Овлашћује се Министар трговине и индустрије, да може издати Правилник за извршење ове Уредбе.

Чл. 10 — Ова Уредба добија обавезну снагу када се обнародује у „Службеним новинама“. Истог дана престаје важити Уредба о максимирању камата од 22 новембра 1933 године, обнародована 4 децембра 1933 године, као и сви други прописи који су овој Уредби противни.

Први пут обнародована у Бр. 186 Службених новина од 14 августа, 1934 год., — а за тим у Бр. 187--XLIX од 15 августа, 1934 год.

УРЕДБА

М. С. Бр. 454 од 1 августа, 1934 год.,

о укидању чл 79. Закона о задругама државних службеника

На предлог Министра саобраћаја, а на основу § 64 Финансијског закона за годину 1934/35, Министарски савет прописује следећу Уредбу:

Чл. 1 — Одредба чл. 79 Закона о Задругама државних службеника од 18 јануара 1932 године, који је обнародован у „Службеним новинама“ Краљевине Југославије бр. 27-XI, од 5 фебруара 1932 године ставља се ван снаге.

Чл. 2 — Ова Уредба ступа на снагу на дан обнародовања у „Службеним новинама“ Краљевине Југославије, а важи и за све раније случајеве у којима повластице нису одобрене.

Службене новине Бр. 187—XLIX од 15 августа, 1934 год.

УРЕДБА

II Бр. 27945—У од 3 августа, 1934 год.,

о картелима

На основи § 63 Финансиског закона за 1934/35 годину а на предлог Министра трговине и индустрије, Министарски савет прописује ову Уредбу о картелима:

Опште одредбе

§ 1 — (1) Картели забрањује се.

(2) Изузетно од ове забране може Министар трговине и индустрије у сагласности са Министарским саветом одобрити оснивање картела ако њихово постојање оправдавају привредни разлози или јавни интереси, било ради регулације производње и продаје робе, било ради утврђивања пословних услова и цена односно тарифа. Противу одлуке којом се одбија оснивање картела незадовољна страна нема право тужбе на Државни савет.

§ 2 — Картелима сматрају се уговори, утачења и споразуми закључени између појединих предузећа (лица) које год привредне

гране, којима се под било којим видом ограничује, онемогућује или искључује право слободне утакмице у производњи или продаји робе, у одређивању пословних услова или у утврђивању цена односно тарифа.

Оснивање картела

§ 3 — (1) За оснивање картела у смислу ст. 2 § 1 и за сваку њихову измену и допуну имају се саставити искључиво писмени уговори. Ови уговори могу добити за уговорне стране правну важност само ако се одобре у смислу § 1 ст. 2. Док се одобрење не изда, забрањено је њихово примењивање.

(2) Поднесак за оснивање картела поднеће се Министарству трговине и индустрије и потпишаће га све уговорне стране. Ако се картелима предвиђа оснивање нарочите организације (устаневе), поднесак ће предавати ове организације. Ова одредба важи и за измене и допуне картелног уговора.

(3) Исто тако имају се ради одобрења поднети Министарству трговине и индустрије и картелни уговори закључени у иностранству када се њихове одредбе примењују на подручју Краљевине Југославије.

§ 4 — У поднеску за одобрење картела означаће се сви потребни подаци и приложити основа уговора односно правила о оснивању и раду картелне организације. Исто тако треба означити имена (фирме), седишта и предмет

рада свих предузећа и њихових помоћних установа на које се односи картелни уговор. Ови уговори чуваће се у посебној збирци ис-права.

§ 5 — (1) Министарство трговине и индустрије дужно је да заведе одобрене картеле у нарочити регистар. У овај регистар ће се уписати дан закључења картелног уговора, предмет и трајање уговора, породично и рођено име појединих уговорних страна, име (фирму), место пребивања уговорних страна односно седиште рада предузећа, а код картелне организације име (фирму), седиште, правни значај организације и имена (фирме), односно седиште њених помоћних организација, име и место пребивања лица које је овлашћено да заступа уговорне стране, а код картелних организација име и место становања њених претставника.

(2) У регистар ће се уписивати и све одобрене промене картелних уговора.

(3) Картелни регистар је јаван. Разгледање регистра дозвољено је свакоме за време канцеларијских часова. Увиђај у уговоре дозвољен је само надлужним Министарствима (§ 8 ст. 2).

(4) Ближе одредбе о начину вршења регистравања и руковања регистром и збирком исправа прописаће Министар трговине и индустрије.

§ 6 — (1) Уговорне стране односно картелне организације дужне су да за трошкове

вршења државне контроле плаћају годишње доприносе које ће одредити Министар трговине и индустрије. Први допринос плаћа се при регистрацији картелног уговора.

(2) Када су уговорне стране акционарска друштва, овај допринос не може премашити 2⁰/₀₀ од акциског капитала. Код осталих трговачких друштава, фирма односно лица овај допринос износиће највише 8 % од укупног непосредног пореза на приход од предузећа, радња и занимања односно од друштвеног пореза, одмереног за претходну годину. Ови доприноси уносиће се у фонд за контролу картелних уговора при Државној хипотекарној банци. Фондом рукеује Министар трговине и индустрије и он ће прописати Правилник о употреби средстава из овог фонда.

§ 7 — (1) Ако се у погледу примене појединих одредаба одобрених картела предвиђа између уговорних страна заједнички поступак односно доношење заједничких мера или одлука нарочито о ценама, продајним условима и тарифама, или о забрани и искључењу купаца, потрошача, лифераната, муштерија или уопште трећих лица, овакве мере и одлуке могу се доносити само када се унесу у нарочити записник. У записник ће се уносити њихов садржај и потписиваће га уговорне стране. Ако је за вршење картела основана картелна организација, записнике о овим мерама и одлукама састављаће ова организација. Записници се имају спремити по редном броју и чувати повезани десет година, а један примерак има

се у року од три дана доставити Министарству трговине и индустрије.

(²) Министар трговине и индустрије испитаће оправданост донесених мера и одлука. Ако у року од месец дана не донесе одлуку о забрани њаховог извршења и примењивања, ове мере и одлуке имају правну важност.

Испитни поступак

§ 8 — (¹) У случају да се после одобреног оснивања картела покаже да је примена картелног уговора или мера и одлука донесених на основи уговора штетна по интересе народне привреде, по опште народно благостање земље или по друге јавне интересе, или да може народну привреду, опште благостање или јаван интерес угрозити, Министар трговине и индустрије дужан је да одреди нарочити испитни поступак и да донесе потребне одлуке према одредбама ове Уредбе. Код одређивања овог поступка Министар трговине и индустрије може истовремено забранити примену картелног уговора, односно мера и одлука донесених на основи уговора.

(²) Уколико су у питању картели који се односе на привредне гране које спадају у надлежност других ресора, поступак и одлуке из ст. 1 доносиће Министар трговине и индустрије по претходном споразуму са Министром дотичног ресора.

(³) Државна и јавна самоуправна тела, као и њихови заводи и установе које у својим

пословањима око набавке својих потреба у току извршења лицитације или погодбе, или и доцније у току извршења самих уговора, приметите и посумњају да између понуђача, односно обавезних испоручилаца, постоји уговор или договор — споразум, и познато им је да ови нису писмено састављени и регистровани, дужне су да о томе известе Министарство трговине и индустрије односно Банску управу ради даљег поступка.

§ 9 — (¹) Министар трговине и индустрије ће одмах по доношењу ове одлуке о испитном поступку од уговорних страна односно претставника картелних организација тражити да му поднесу извештај и све потребне податке за оцену постојећег стања. Рок у коме се извештај и податци имају доставити Министарству не сме прекорачити осам дана. Када се укаже потреба Министар је овлашћен да преко надлежних банских управа или непосредно одреди преглед рада предузећа дотичних уговорних страна односно организације. Овај преглед може се вршити с правом увиђаја у све трговачке пословне књиге и сва остала писмена (записнике, рачуне и сл.) која се воде. Исто тако се може саслушати и помоћно особље које је упослено у предузећима као и лица за која се укаже потреба.

(²) Испитни поступак предвиђен § 8 не може се протегнути на техничке уређаје, постројења или производне методе предузећа која се сматрају као пословна тајна дотичног предузећа.

§ 10 — (1) Лица којима буде поверено вршење поступка из § 8 дужна су чувати као службену тајну пословне податке за које дозвољају приликом свог рада. Лице које поступи противно овој одредби одговараће дисциплински уколико не предлежи кривична одговорност.

(2) Податци добивени на основи испитног поступка могу се употребити само за рад око примене одредаба ове Уредбе.

Мере за сузбијање штетних уговора

§ 11 — (1) Када се испитним поступком утврди да предузећа на основи картелног уговора односно начина примењивања уговорних одредаба и мера угрожавају интересе поменуте у § 8 ове Уредбе, Министар трговине и индустрије у сагласности са Министарским саветом може: 1) забранити да се примењују уговором утврђене цене (тарифе) при производњи и продаји робе односно раду кредитних осигуравајућих и саобраћајних предузећа; 2) забранити да се примењују у целини или појединачно пословни услови закључени картелним уговором; 3) укинути уговорно ограничење или искључење, одређено неком предузећу или лицу у погледу производње, цене (тарифе) роби при куповини или продаји; 4) забранити уговорним странама да трећим лицима намећу примање прописане или препоручене куповне или продајне цене робе, те забранити да се услед оваквих прописа или препорука врши на било кога привредни или пословни притисак; 5) прогласити у случају потребе картелне уго-

воре у целини или у појединостима ништавним односно одредити да се картелна организација распусти односно ликвидира.

(2) У случајевима ст. 2 § 8 Министар трговине и индустрије споразумеваће се претходно са Министрима дотичних ресора.

(3) Противу одлука Министра трговине и индустрије донесених на основу овог § незадовољна страна нема права тужбе на Државни савет. Одлуке донесене на основи овог § имају се на трошак дотичних уговорних страна односно картелних организација објавити у „Службеним новинама“.

§ 12 — (1) У циљу сталне контроле над радом картелних организација Министар трговине и индустрије може поставити код ових организација свога комесара. Дужност комесара биће да врши непосредну контролу над читавим радом картелне организације и да на тај начин пази да ова организација не угрози интересе означене у § 8. Он ће имати право да контролише цело пословање картелне организације, да учествује у свим седницама њиховог претставништва (управа), да тражи све потребне извештаје и податке и да по свим мерама и одлукама организација стално извештава Министра трговине и индустрије. У нарочито важним случајевима он може привремено одгодити извршење мера и одлука које су штетне по означене интересе до коначне одлуке у смислу § 11.

(2) Трошкови комесара падају на терет картелне организације. Награду комесара одређује Министар трговине и индустрије.

§ 13 — (1) Одредбе §§ 8, 9 и 11 могу се сходно примењивати на случајеве где нису у питању картелни уговори ако је за поједини производ (робу) или чинидбу утврђена не-сразмерно висока или ниска цена (тарифа) омогућена нарочитим производним или пословним приликама које искључују или могу искључити слободну утакмицу (приватни монопол).

(2) По случајевима из ст. 1 овог § про-водиће поступак и доносити одлуке надлежни бан, а на подручју Управе града Београда Управник града Београда. Када је у питању предузеће које ради на описан начин на подручју више бановина или целе Краљевине, доносиће одлуку Министар трговине и индустрије.

Одустанак од уговора

§ 14 — (1) Уговорна страна може у свако доба одустати од утаначења картелног уговора, ако се код извршења покаже да би њена привредна делатност била отежана или онемогућена, и ако то уговорна страна код закључивања уговора са пажњом добра трговца или могла предвидети. Код тога треба узети у оцену не само штету која би настала уговорној страни која би одустала од уговора него и могућу штету која би била проузрокована осталим уговорним странама. Од овог права одустанка не може се нико одрећи.

(2) Одредбом ст. 1 овог § не дира се у право одустанка које припада уговорној страни на основу каквих других правних одредаба

или посебних уговора или правила картелне организације.

§ 15 — (1) Уговорна страна која одустаје од картелног уговора дужна је да свој одустанак из § 14 ст. 1 писмено пријави осталим уговорним странама односно картелној организацији и у тој пријави наведе разлоге и назначи чињенице ради којих одустаје од уговора. Одустанак је правноснажан када остале уговорне стране односно картелна организација у року од 15 дана од дана кад приме пријаву, не ставе против одустанка никакав приговор. У случају приговора страна која одустаје од уговора дужна је да у року од 15 дана, пошто прими приговоре, поднесе тужбу за признање права на одустанак. У овом случају одустанак добива правну ваљаност оног дана када пресуда по уложеној тужби поста-не правноснажна. Пријаве и приговори о одустанку имају се доставити препорученим писмом.

(2) Парнични предмети по тужбама из ст. 1 као и имовински спорови између уговорних страна настали услед одустанка од уговора или услед доношења одлуке на основи § 11 спадају без обзира на вредност спорног предмета, пред трговачке судове односно пред трговачка већа Округних судова на чијем подручју тужена странка има своје седиште.

(3) Када постоји опасност да би за време расправе могла привредна делатност тужио-чева бити озбиљно угрожена обавезама које проистичу из картелног уговора од кога оду-

стаје, суд може на предлог тужиоца донети привремену одлуку да се тужилац до доношења коначне пресуде може разрешити свих или само извесних обавеза, које ће суд одредити. На привремену одлуку донесену у смислу ове Уредбе могу се сходно применити одредбе Закона о извршењу и обезбеђењу. По потреби може суд предлагачу ставити у дужност да положи новчано обезбеђење.

§ 16 — Док се по тужбама из § 15 ст. 1 не донесу, правноснажне пресуде не могу се остваривати обезбеђења било које врсте положене на основу уговора.

Казнене одредбе

§ 17 — Новчаном казном до 20.000.— динара казниће се:

1. ко код доношења мера и одлука из § 7 ст. 1 не саставља записник или им у записнику не означи садржај или га не поднесе у означеном року Министарству трговине и индустрије, или ко поступи по овој одлуци или се исте придржава и ако зна да није записнички донесена или да јој није означен садржај у записнику;

2. ко комесару Министра трговине и индустрије постављеном по § 12 ускраћује извештај и податке.

§ 18 — Новчаном казном до 50.000.— динара казниће се ко противно одлуци донесеној

у смислу § 13 тражи и наплаћује вишу цену (тарифу) за робу односно чинидбу или се иначе огреши о одлуке донесене у смислу §§ 8 и 9.

§ 19 — (1) Новчаном казном од 500 до 100.000.— динара или казном затвора од 8 дана до 3 месеца казниће се лица (органи), којима је поверено вршење поступка по § 8 и § 10 ст. 1, ко се огреши о одредбе о чувању службене тајне.

(2) Новчаном казном од 500 до 100.000.— динара или казном затвора од 14 дана до 6 месеци казниће се лица из ст. 1 која се користе пословном или техничком (производном) тајном предузећа за коју су сазнали вршењем службе у смислу ове Уредбе, или ако приступком из ст. 1 пословне односно техничке тајне саопште другим предузећима.

§ 20 — (1) Казнено поступање ради иступа из §§ 17, 18 и 19 спада у надлежност општинских управних власти првог степена а на подручју Општине града Београда у надлежност Управе града Београда. У погледу казне ног поступка примењиваће се сходно одредбе §§ 410 до 417 Закона о радњама.

(2) У случају да учинилац не може да плати новчану казну, казна му се претвара у затвор. Казна затвора не може бити дужа од три месеца.

§ 21 — Новчаном казном од 5.000.— до 250.000.— динара или казном затвора од 14 дана до 6 месеци казниће се за преступак:

1) ко у својој пријави поднесеној у смислу § 4 или § 7 ст. 1 назначи намерно нетачне или у битним тачкама непотпуне податке;

2) ко у извештај о подацима из § 9 ст. 1 и § 13 ст. 1 намерно назначи нетачне податке или, уколико се не ради о случајевима из § 11, намерно назначити у битним тачкама непотпуне податке.

§ 22 — ⁽¹⁾ Новчаном казном од 20.000.— до 1.000.000.— динара или казном затвора од 14 дана до 1 године казниће се за преступак:

1) ко оснује картел и изврши измене уговора у коме било виду без одобрења (§ 1 ст. 2);

2) ко одржава картел и примењује га противно одредбама ове Уредбе.

⁽²⁾ У тежим случајевима из ст. 1 може се изрећи поред новчане казне и казна затвора од месец дана до 1 године.

§ 23 — Уколико не предлежи кривично дело које се има и по кривичном закону теже казнити, казниће се за преступак новчаном казном од 300.— до 9.000.— динара или казном затвора до 14 дана ко спречава или покуша спречити вршење дужности органа одређеног у смислу § 8 односно коме-сара из § 12.

§ 24 — Кривични поступак ради преступака из § 21 до 23 вршиће судови надлежни према одредбама закона о кривичном судском поступку.

§ 25 — Лица или предузећа која буду у смислу §§ 21 до 23 ове Уредбе кажњена могу се привремено или за увек искључити од свих лицитација и набавака које одређује држава и јавна самоуправна тела, као и њихови заводи и установе. Исто тако могу им се у смислу постојећих законских прописа укинута да-те пореске, царинске и остале државне погодности.

§ 26 — ⁽¹⁾ Сваки покушај иступа или преступка означен у овој Уредби кажњив је као и сам иступ или преступак. Код одмеравања казне узете се покушај као ублажаван разлог.

⁽²⁾ Све новчане казне изречене по иступима или преступцима учињеним по овој Уредби иду у корист фонда за помагање стручних школа надлежне банске управе односно Управе града Београда (§ 406 Закона о радњама).

⁽³⁾ За све новчане казне које су изречене на основи ове Уредбе против органа или заступника уговорних страна или картелне организације јамчи онај у чијем је заступању починило кривицу дотично лице.

Закључне и прелазне одредбе

§ 27 — Када ступи на снагу ова Уредба, престају важити одредбе свих закона и прописа који су противни одредбама ове Уредбе.

§ 28 — (1) Ступањем на снагу ове Уредбе престају важити и губе правну снагу сви постојећи картели.

(2) Постојећи картели који желе да наставе са радом дужни су да траже одобрење за оснивање картела и да поступају према одредбама ове Уредбе.

(3) Уколико уговорне стране односно картелне организације не поступе по одредбама ст. 2 и наставе са радом, противу криваца примениће се сходно казнене одредбе ове Уредбе.

§ 29 — За удружења основана по Закону о зборовима и удружењима која врше задатке картела важе све одредбе ове Уредбе.

§ 30 — Послове који су у смислу ове Уредбе поверени бану вршиће код Банске управе одељења (отсеци) за трговину, обрт (занатство) и индустрију (§ 418 ст. 2 Закона о радњама), а на подручју Управе града Београда Одељење за радње Управе града.

§ 31 — Ближе одредбе за извршење ове Уредбе прописаће Правилником Министар тр-

говине и индустрије. Он ће прописивати општа упутства за тачно и правилно примењивање ове Уредбе.

§ 32 — Ова Уредба ступа на снагу на дан обнародовања у „Службеним новинама.“

Службене новине Бр. 190—L од 18 августа 1934 год.

УРЕДБА

II Бр. 27946—У од 3 августа, 1934 год.,

о забрани оправљања одела и обуће по индустријским (фабричким) радњама одеће и обуће и њиховим подружницама и продавницама

На основу § 63 Финансијског закона за 1934/35 годину, а на предлог Министра трговине и индустрије, Министарски савет прописује ову Уредбу о забрани оправљања одела и обуће по индустријским (фабричким) радњама одеће и обуће и њиховим подружницама и продавницама:

§ 1 — Индустријским (фабричким) радњама одеће и обуће као и њиховим подружницама и продавницама забрањено је оправљање одела односно обуће као и примање поруџбина за њихову оправку. Од ове забране изузимају се само ситне измене које се врше на роби у продавницама приликом продаје у циљу да се роба прилагоди потребама купца.

Постојеће радионице поменутих радња за оправку одела и обуће морају се ликвидирати у року од три месеца по ступању на снагу ове Уредбе.

Индустријске радње које производе гуму обућу могу њену оправку вршити само у својим фабричким радионицама.

§ 2 — За иступе противу ове Уредбе примењиваће се одредбе о иступима и казнама Закона о радњама.

§ 3 — Ова Уредба ступа у живот на дан обнародовања у „Службеним новинама“.

Службене новине Бр. 190—L од 18 августа, 1934 год,

УРЕДБА

II Бр. 29326—К од 3 августа, 1934 год.,

о заштити земљорадника

На основу § 63 Финансијског закона за 1934/35 годину, Министарски савет на предлог Министра пољопривреде, Министра правде и Министра трговине и индустрије прописује ову Уредбу о заштити земљорадника:

Чл. 1 — (1) Земљорадници ће плаћати своје дугове по приписима ове Уредбе.

(2) Ова Уредба предвиђа начин исплате дугова земљорадника, које су они учинили пре 20 априла 1932 године, а односи се на лица, која су уверењем (чл. 6) доказала, да су у времену задужења била земљорадници.

Чл. 2 — (1) Земљорадник у смислу ове Уредбе сматра се свако лице које обрађује земљу само или са члановима своје породице и чији опорезовани приходи проистичу претежно из пољопривреде (виноградарства, воћарства, вртарства, сточарства итд.), ако његов посед не прелази површину од 75 хектара

зиратне (обрадиве) земље, односно код породичне задруге 200 хектара зиратне (обрадиве) земље.

(2) Удата жена, која живи у заједници са својим мужем, сматра се земљорадником само ако се њезин муж има по прописима ове Уредбе сматрати земљорадником, или ако њихови заједнички опорезовани приходи претежно проистичу из пољопривреде.

(3) У максимум зиратне земље урачунава се лично имање земљорадника и имање његове жене и деце, ако живе с њиме у кућној заједници.

(4) Као земљорадници у смислу ове Уредбе сматраће се такође:

а) лица, која због болести или немања довољно радне снаге своје и своје породице или из других неотклонивих сметња морају обрађивати своју земљу помоћу других лица, даље малолетна деца земљорадника за време трајања њихове малолетности, као и заоставштине земљорадника док не буду предате наследницима;

б) лица, која сама или са члановима своје породице обрађују туђу земљу, ако им је пољопривреда главно занимање, а не плаћају, осим службеничког, никакав други порез;

в) лица која се као старешине задруге или инокосне породице или као чланови ових, живећи у кућној заједници, баве другим споредним привредним пословима као препродајом, кућном индустријом, рибарством, возиоштвом (кирицијање), бродарством итд., да би својој задрузи, или породици, која је задржала сва

обележја земљорадника, прибавили више зараде.

(5) Не узима се у обзир при оцени опорезованог прихода порез који земљорадник плаћа на кућу, у којој станује, а која се налази у релону вароши (варошице, трговишта), ако годишњи приход који служи као пореска основа за ту кућу, не прелази 10.000 динара.

Чл. 3 — (1) Земљорадници ће исплатити своје дугове веровницима на следећи начин:

1) Новчаним заводима и банкарским радњама платиће:

а) 6% камата за време од 23 новембра 1933 године до 15 новембра 1934 године на дуг утврђен у смислу става 5 овога члана;

б) за време почев од 15 новембра 1934 године у 12 година годишњи отплатни оброк (ануитет) према приложеном плану А. Први ануитет има се платити најдаље до 15 новембра 1935 године године, а остали најдаље до 15 новембра сваке године.

Отплатни план А.

На бази укамаћења са 6% плаћа се кроз 12 година почев од 15 новембра 1935 године ануитет (годишњи отплатни оброк) означен у скрижаљци за сваких 100 динара дуга:

Година	Главница	Ануитет	6% камата	Отплата дуга	Остатак дуга
1	100.—	7.—	6.—	1.—	99.—
2	99.—	8.—	5.94	2.06	96.94
3	96.94	9.—	5.82	3.18	93.76
4	93.76	10.—	5.63	4.37	89.39
5	89.39	12.—	5.36	6.64	82.75
6	82.75	12.—	4.96	7.04	75.71
7	75.71	14.—	4.54	9.46	66.25
8	66.25	14.—	3.97	10.03	56.22
9	56.22	16.—	3.37	12.63	43.59
10	43.59	16.—	2.62	13.38	30.21
11	30.21	16.—	1.81	14.19	16.02
12	16.02	17.—	— .98	16.02	—
	151.—		51.—	100.	

За део дуга испод 100 динара плаћа се ануитет у сразмерној висини.

2) Осталим веровницима платиће:

а) 3,5% камата за време од 23 новембра 1933 године до 15 новембра 1934 године на дуг утврђен у смислу става 5 овога члана;

б) за време почев од 15 новембра 1934 године у 12 година годишњи отплатни оброк (ануитет) према приложеном плану Б. Први ануитет има се платити најдаље до 15 новембра 1935 године а остали најдаље до 15 новембра сваке године.

Отплатни план Б.

На бази укамаћења са 3,5% плаћа се кроз 12 година почев од 15 новембра 1935 године ануитет (годишњи отплатни оброк) означен у скрижаљци за сваких 100 динара дуга:

Година	Главница	Ануитет	3,5% камата	Отплата дуга	Остатак дуга
1	100.—	6.	3.60	2.50	97.50
2	97.50	7.—	3.41	3.59	93.91
3	93.91	8.—	3.28	4.72	89.19
4	89.19	9.—	3.12	5.88	83.31
5	83.31	10.—	2.92	7.08	76.23
6	76.23	10.—	2.67	7.33	68.90
7	68.90	12.—	2.41	9.59	55.31
8	59.31	12.—	2.08	9.92	49.39
9	49.39	12.—	1.73	10.27	39.12
10	39.12	13.—	1.37	11.63	27.49
11	27.49	14.—	—96	13.04	14.45
12	14.45	15.—	—55	14.45	—
	128.—	28.—	28.—	100.—	

За део дуга испод 100 динара, плаћа се ануитет у сразмерној висини.

²⁾ Ако је дужник са веровницима уговорио за себе повољније услове, у погледу камате или отплате, плаћаће те уговорене износе. Ако је пак уговорен дужи рок исплате дуга од оног предвиђеног првим ставом, онда ће дужник исплате вршити у уговореном року, с тим да се у томе случају каматна стопа, у колико је већа, снижава на камату предвиђену у ставу 1.

⁽³⁾ У максимални износ годишње камате имају се урачунати и сва остала споредна плаћања или давања, на која се дужник обавезао поред камате као што су провизије, конвенционалне казне, режијски трошкови и слично.

⁽⁴⁾ Камате ће дужник плаћати једанпут или више пута у току сваке године, како је за њега најповољније. Изузетно по меничним дуговима код новчаних завода и банкарских радња плаћаће дужник камате у два тромесечја, која дужник сам изабере у току сваке године, а у години 1934 платиће камату најдаље до 15 новембра 1934 године. Прву отплату главнице платиће дужник најдаље до 15 новембра 1935 године, а остале годишње отплате у току године, а најдаље до 15 новембра сваке године. Код дугорочних амортизационих хипотекарних дугова плаћаће дужник отплате са каматом о роковима како су уговорени.

⁽⁵⁾ Главници дуга, како постоји на дан ступања на снагу ове Уредбе, прирачунаће се неплаћена и још незастарела камата до 23 новембра 1933 године, и то камата до 20 априла 1932 године у колико није прелазила висину допуштenu постојећим законима, а камата од 20 априла 1932 године до 23 новембра 1933 године, у колико не прелазила висину допуштenu прописима § 3 става 1 до 3 Закона о заштити земљорадника од 19 априла 1932 године. Главници дуга прирачунаће се такође и правомерно досуђени парнични и извршни трошкови настали до 23 новембра 1933 године, затим стварни издат-

ци за премије осигурања, јавне дажбине, таксе за стављање хипотеке или прибелешке (укњижбе и предбележбе), као и остала плаћања, која је веровник извршио у место дужника. На овај начин увећана главница ужива исти ред првенства као и првобитна главница хипотекована или прибележена (укњижена, предбележена).

(⁶) Веровнику који је после 20 априла 1932 године наплатио од дужника земљорадника камату противно прописима § 3 став 1 до 3 Закона о заштити земљорадника од 19 априла 1932 године, одбиће се вишак од главнице дуга.

(⁷) По меничним дуговима имају се поред плаћања отплате дуга и камате у смислу става 4 издавати још и нове менице и то са потписима као и на ранијој меници, а ако то није могуће, са потписима једнаке вредности. Новчаним заводима и банкарским радњама имају се издавати нове менице са тромесечним роком, ако повољнији рокови за земљораднике нису уговорени, а осталим повериоцима са годишњим роком, рачунајући од доспетка ранијих меница. Ако дужник то не учини, веровник има право да подигне тужбу за наплату меничног потраживања. Дужник има право у року од петнаест дана, од дана саопштења тужбе, издати веровнику нову меницу, но трошкове протеста и тужбе има подмити у готовом. Ако пропусти да тако поступи у два тромесечна рока, губи заштиту по овој Уредби. Спор о вредности нових потписа решиће, на захтев једне или друге стране срески суд, односно где овог нема,

првостепени (окружни) суд, који је надлежан за тужбу у ванпарничном поступку.

(⁸) Пре ступања на снагу ове Уредбе већ утужене а ненаплаћене менице обавезни су дужници заменити новим меницама у року од 30 дана од дана уредно предате му писмене опомене, а менице, које су пријављене суду и уведене у списак у смислу Уредбе о продужењу рокова за утужење меница земљорадника, обнародоване 19 маја 1933 године, и Уредбе о прекиду застарелости земљорадничких меница, обнародоване 11 маја 1934 године, обавезни су заменити новима у року од 30 дана од дана уредно предате му писмене опомене, од стране веровника да ову замену учине. Дужник који не поступи по пријему опомене у даљем року од 30 дана губи право да се користи заштитом по овој Уредби. Наређење става 7 примењиваће се сходно и овде. Примањем ове менице веровник не губи обезбеђења већ раније стечена извршним путем.

(⁹) Јемац или солидарни дужник, и ако није земљорадник одговара обавезама једнако као и главни дужник односно садужник земљорадник.

(¹⁰) Ако веровник не би хтео да прими своте, које му дужник понуди у смислу прописа става 4, односно и нову меницу према пропису става 7 и 8 дужник ће те своте односно и меницу положити код среског суда, а где таквог нема, код среског начелства, у чијем се подручју има обавеза испунити. Ово полагање има исто правно дејство као полагање код суда по општем грађанском праву.

О оправданости полагања одлучује суд у ванпарничном поступку, ако је полагање код њега учињено.

(¹¹) Ако дужник не положи годишњи оброк дуга у року од 30 дана од дана доспелости, веровник има право принудне наплате тога obroка у смислу члана 6 ст. 1. Дужник од кога три узастопна годишња obroка буду наплаћивана принудном наплатом губи право да се користи прописима ове Уредбе.

(¹²) Ако су на основи потраживања против заштићених земљорадника издане хипотекарне заложнице, рок за њихову исплату продужује се, у колико доспева раније, до краја отплатног рока по ставу 1 овога члана.

Чл. 4 — (1) Изузетно од чл. 3 земљорадник који по једном дугу или по више дугова заједно не дугује више од 2.000.— динара, исплатиће тај дуг у року од четири године једнаким годишњим obroцима, од којих се први има платити до 15 новембра 1935 године, а остали до 15 новембра сваке наредне године. За такве дугове дужник има платити камату од 6% до 15 новембра 1934 године на висину дуга утврђену у смислу става 5 чл. 3.

(²) Ако дугови таквог дужника земљорадника премашују укупни износ од 2.000.— динара, припада му право отплате по чл. 3 ст. 1, у колико висину укупног дуга докаже уверењем општинске власти, потврђеним од средског начелника. Општинске власти издаваће ова уверења на основи потврда ве-

ровника о досадашњим плаћањима (признанице, менице, обрачун итд.) које им дужник поднесе, као и на основи писмених саслушања или писмених изјава веровника које дужник наведе.

(³) Ако дужник не положи годишњи оброк дуга у року од 30 дана од дана доспелости, веровник има право принудне наплате тога obroка у смислу чл. 6 ст. 1. Дужник од кога два узастопна годишња obroка буду наплаћивана принудном наплатом, губи право да се користи прописима ове Уредбе.

Чл. 5 — (1) Уговор о камати на дугове, поменуте у чл. 1 став 2 ништаван је у колико уговорене камате прелазе стопу утврђену у чл. 3 став 1 односно у чл. 4 став 1. Већа камата не сме се досуђивати ни обезбеђивати ни извршењем наплаћивати, па ма биле камате утврђене каквим било основом (извршним насловом).

(²) У колико се по кривичном закону не казни строжијом казном, казниће се за преступ у смислу кривичног законика затвором до шест месеци и новчано до 10.000.— динара веровник који наплати већу камату од оне, која је предвиђена овом Уредбом.

Чл. 6 — (1) Ступањем на снагу ове Уредбе, одлажу се све принудне продаје (овршне дражбе) покретног и непокретног имања земљорадника осим оних које се односе на тражбине из чл. 8 став 1 прва реченица. Једно-

времено обустављају се све принудне управе (секвестрације) као и одузимање покретних ствари (трансферације) проведене у циљу извршења или обезбеђења тих тражбина, но извршеном пленидбом (пописом) стечена заложна права остају на снази. Нове се принудне продаје и принудне управе (секвестрације) непокретног имања као и нова одузимања покретних ствари (трансферације), могу дозволити једино ради принудне исплате веровничких потраживања, по којима дужник није поступио по наређењима ове Уредбе.

(2) Одлуку о одлагању продаје односно о обустави трансферације и секвестрације доноси извршни суд (извршна власт) на захтев странке. Секвестрована непокретна имања вратиће се дужнику одмах. Ако је секвестар непокретна имања сам обрадио или дао под закуп, вратиће се дужнику тек, пошто се скину плодови. До доношења правноснажне одлуке у смислу ст. 1 зауставља се извршни поступак односно поступак обезбеђења (осигурања).

(3) Уверење о томе, да ли је неко лице земљорадник, издају општинске власти (општински суд, општинско поглаварство). У уверењу имају бити наведене стварне чињенице из којих се може несумњиво утврдити, да дужник испуњава услове из чл. 1 ст. 2 и чл. 2 нове Уредбе. Нарочито је општинска власт дужна прибавити од надлежне пореске управе званичне податке о висини појединих опорезованих прихода дужникових. Образац уверења прописаће се Правилником. Свака заинтересована странка може тражити да

срески начелник испита издано уверење и поништи га ако нађе, да не одговара стварном стању. Против одлуке среског начелника може се незадовољна странка жалити бану односно и даље Управном суду. Ако је уверење издао градски начелник који врши дужност Првостепене управне власти (чл. 19 ст. 2 тач. 1 Закона о унутрашњој управи) сматраће се такво уверење као одлука среског начелника.

(4) Испитивање уверења у смислу ст. 3 нема утицаја на поступак по ст. 2. Али ако је правноснажном одлуком уверење поништено, суд (извршна власт) ће на захтев веровника ставити ван снаге одређено одлагање продаје односно одређену обуставу секвестрације или трансферације.

Чл. 7 — (1) Дужник је обавезан издати на захтев веровника исправу, способну за обезбеђење веровникова потраживања на дужниковом непокретном имању. Ако дужник не удовољи томе тражењу, веровник има право тражити то обезбеђење у ванпарничном поступку код суда надлежног према месту плаћања обавезе.

(2) Докаже ли дужник, да је веровник за своју тражбину већ довољно обезбеђен на непокретнинама дужника, одбиће суд предлог веровника за обезбеђење.

Чл. 8 — (1) Од прописа чл. 1, 3, 4 и 6 изузети су: јавне дажбине и законом про-

писане пристојбе, робни дугови до 500 динара настали после 20 октобра 1931 године, у колико нису претворени у меничне тражбине; сви остали дугови земљорадника настали после 20 априла 1932 године; тражбине за издржавање, које неком лицу припада против дужника земљорадника на основу дужникове дужности издржавања; тражбине, које протичу из кривичног дела; тражбине на име пољске штете (потрице); тражбине на име плате (наднице) лица запослених у кућанству или господарству дужниковом; закупнине и кирије (станарине); тражбине занатлија за извршење занатске радње настале после 20 октобра 1931 године. Признанице, облигације и друге писмене исправе, којима се доказује постојање и висина тражбине, не доказују у исто време, да је тражбина заиста настала из куповине робе.

(2) Од прописа члана 1, 3, 4 и 6 ове Уредбе изузимају се и тражбине, које потичу из наслеђа. У случају, да се један део заоставштине у натури или нужни део има исплатити у новцу, новчана тражбина по том основу изузима се само у том случају, ако наследник пристане, да се она има исплатити по вредности тога дела у време исплате.

(3) Као дугови настали после 20 априла 1932 године сматрају се само они, који су стварно нови, а не и такви, који су постали новацијом (преновом) старог дуга као на пр. уобичајеним пролонгирањем меница или слично

(4) За доказивање чињеница поменутих у ставу 1 последња реченица и у ст. 3 могу се странке и на подручју важења српског закона о

судском поступку о грађанским парницама послужити сведоцима, а суд ће, обазирјући се на резултат целокупне расправе и проведених доказа, по слободном уверењу оценити да ли се наведене чињенице имају сматрати доказанима или не.

Чл. 9 — (1) Ако дужник, у случају кад се тражбина утужи, одмах призна дуг и докаже да је, пре подношења тужбе, својим обавезама према веровнику одговорио по прописима ове Уредбе, трошак парнице сносиће сам веровник.

(2) Спорови о постојању дуга земљорадника, који не буду поведени или не буду правноснажно решени кад ова Уредба ступи на снагу, могу се код надлежних судова водити од носно продужити, али се пресуде по њима могу извршити само по прописима ове Уредбе.

(3) У парницама, извршењима и обезбеђењима против земљорадника због дуговања у смислу ове Уредбе у случајевима, у којима је обавезно заступање адвокатом, веровнику припада право накнаде адвокатских трошкова од дужника земљорадника, које ће утврдити у засебној тарифи Министар правде.

Чл. 10 — Прописи ове Уредбе неће се примењивати на тражбине Народне банке Краљевине Југославије, Државне хипотекарне банке и Привилеговане аграрне банке.

Чл. 11 — Дужник земљорадник, који је отуђио или оптеретио своју имовину у намери,

да оштети свога веровника, губи право на заштиту по овој Уредби поред последица по Закону о побијању правних дела изван стегаја и по Кривичном закону. Исто тако губи право на заштиту и његов потстрекач и помагач, ако је земљорадник у смислу ове Уредбе.

Чл. 12 — ⁽¹⁾ Аграрни субјекти, који су одобрењем Министра за аграрну реформу, односно Министра пољопривреде, на основу чл. 38 Финансијског закона од 31 јула 1925 године о буџетским дванаестинама за месеце август—новембар 1925 године, чл. 291 Финансијског закона за буџетску годину 1927/28, § 76 Закона о продужењу важности одредаба досадашњих финансијских закона и закона о буџетским дванаестинама од 16 августа 1929 године и §§ 6 и 7 Закона о забрани отуђивања и оптеривања земљишта великих поседа од 20 маја 1922 године, факултативним откупом купили земљиште стављено под удар аграрне реформе и за куповну цену уговорили оброчне исплате у готовом новцу, могу доспели део уговорене купопродајне цене, у колико до дана ступања на снагу ове Уредбе није исплаћен, као и будуће отплате, платити продацу оном количином пшенице, коју су могли купити са уговореним износом отплате по курсу пшенице, који је на дан потписа уговора нотиран на најближој домаћој продуктној берзи.

⁽²⁾ Аграрни субјекти, који су факултативним откупом купили земљу од великих по-

седа, а куповну цену уговорили у одређеној количини пољопривредних производа (а оброчне отплате те цене било у натури било у новцу), могу доспеле и до ступања на снагу ове Уредбе неплаћене као и будуће годишње оброке (отплате) платити продавцу оном количином пшенице, коју су по уговору дужни давати о доспелим роковима, односно, ако је исплата оброка била уговорена у новчаној вредности производа (по курсу најближе домаће продуктне берзе), оном количином пшенице, коју би дотични износом отплате могли купити (по курсу најближе домаће продуктне берзе) на дан доспелости уговорених оброка.

⁽³⁾ И за све остале земљораднике, који су до 19 априла 1932 године купили земљишта великих поседа (са или без одобрења Министра за аграрну реформу односно Министра пољопривреде), ако су уговорили откупну цену у готовом новцу важе прописи става 1, а ако су уговорили откупну цену у одређеној количини пољопривредних производа, важе прописи става 2.

⁽⁴⁾ До ступања на снагу ове Уредбе доспели а ненаплаћени као и још недоспели оброци било у новцу или у натури заједно са доспелом а незастарелом каматом и другим споредним плаћањима у смислу члана 3, става 5, све прерачунато у смислу става 1 и 2 овога члана, чини главницу дуга, која се има исплатити у 12 једнаких годишњих оброка, са каматом одређеном у члану 3 ставу 1 изузев (у погледу камате) оне случајеве, код којих је већ при склапању купопродајног уговора урачуната камата у куповну цену. Први оброк

платиће дужник 15 новембра 1934 године, односно 15 новембра 1935 године, ако је купљена земља под секвестром у корист продавца (било да је сам секвестар ради било да ју је дао у закуп), а секвестар се укида крајем октобра 1934 године.

(⁵) Земљишта, на која се односи став 1, 2 и 3 сматрају се сва она, која су на дан 27 фебруара 1919 године претходним одредбама за припрему аграрне реформе од 25 фебруара 1919 године односно Уредбом о забрани отуђивања и оптерећивања земљишних великих поседа од 21 јула 1919 године стављена под удар аграрне реформе.

(⁶) Уверења о томе, да ли је извесно земљиште по предњем ставу било стављено под удар аграрне реформе на дан 27 фебруара 1919 године издају банске управе као аграрне власти.

(⁷) За дужнике (купце земље), који у року не плате доспеле оброке и камате, важи пропис чл. 3 став 11.

(⁸) Аграрни субјекти и други земљорадници, који се користе одредбама овога члана, не могу се у погледу ових дугова користити другим повластицама предвиђеним овом Уредбом.

Чл. 13 — Укида се Закон од 23 рамазана 1286 године (1869) о наплати тражбина из миријских земљишта или кућа за случај смрти дужника (Зборник Закона и наредаба за Босну и Херцеговину год. 1878-80 II стр. 339 и след.) који данас важи на подручју Врховног

суда у Сарајеву, с тим да се дугови иза умрлог дужника могу наплатити из заосталих миријских непокретина једнако као и из осталих мулковних непокретнина.

Чл. 14 — Овера потписа неписменог земљорадника ослобођена је плаћања сваке таксе.

Чл. 15 — Потраживањима веровника на основу дугова земљорадника на које се ова Уредба односи, признаје се првенствено право на реесконт односно ломбард код свих државних и привилегованих новчаних установа под нормалним условима и то до висине од 50% тих потраживања

Чл. 16 — Овлашћује се Министар пољопривреде, да у споразуму са Министром правде Министром финансија и Министром трговине и индустрије пропише Правилник за извршење ове Уредбе. Поред тога, и Министар правде овлашћује се, да у споразуму са заинтересованим Министарствима издаје аутентична тумачења прописа ове Уредбе, а нарочито, ко се има сматрати земљорадником у смислу ове Уредбе и шта се има подразумевати под породичном задругом у смислу ове Уредбе.

Чл. 17 — Ова Уредба ступа на снагу на дан када се обнародује у „Службеним новинама“. Истога дана престаје важити Уредба

о заштити земљорадника од 22 новембра 1933 године осим одредбе њеног члана 16 у погледу продужења важности 1 става прве реченице и 2 до 4 става § 4 и § 5 Закона о заштити земљорадника и о стављању на снагу појединих прописа Закона о извршењу и обезбеђењу од 19 априла 1932 године. Исто тако престају важити и сви остали прописи противни овој Уредби.

Службене новине Бр. 197—LII од 27 августа, 1934 год.

ПРАВИЛНИК

Бр. 71690—V од 16 октобра, 1934 год.,

о образцу уверења о томе, да је неко лице
земљорадник

На основу чл. 6 и 16 Уредбе о заштити земљорадника од 3 августа, 1934, II Бр. 29362—K, а у сагласности с Министром правде, Министром трговине и индустрије и Министром финансија, Министар пољопривреде прописао је Правилник о образцу уверења о томе, да је неко лице земљорадник:

Чл. 1 — Општинска власт (општински суд, општинско поглаварство) издаће уверење о томе, да је неко лице у времену задужења било земљорадник према следећем образцу:

Уверење

којим се потврђује, да се (име, презиме, очево име, занимање) . . . . . из села
општине (града) . . . . . среза . .
. . . . . бановине . . . . .
сматра земљорадником, пошто му је у времену
задужења у години . . . . . земљорад-
ња била главно занимање и пошто је испуња-

вао услове прописане члановима 1, 2 и 6 Уредбе о заштити земљорадника од 3 августа 1934 г. II Бр 29362/К.

Да је испуњавао поменуте услове утврђује се следећим стварним чињеницама:

1) Обрађивао је своју земљу сам или са члановима своје породице (чл. 2 ст. 1);

2) Обрађивао је своју земљу помоћу других лица (чл. 2 ст. 4):

а) због болести,

б) због немања довољно радне снаге своје и своје породице,

в) због следећих неотклоњивих сметња

3) Обрађивао је сам или са члановима своје породице туђу земљу, а пољопривреда му је била главно занимање и према прибављеним званичним подацима од надлежне пореске управе у . . . . Бр. . . . датум . . . . није плаћао никакав други порез осим службеничког (чл. 2 ст. 4);

4) Живела је у заједници са својим мужем (чл. 2 ст. 2), а осим тога:

а) њен муж је био земљорадник према приложеном његовом уверењу, или

б) њихови заједнички опорезовани приходи према прибављеним званичним подацима од надлежне пореске управе у . . . . Бр. . . . датум . . . . претежно су проистicali из пољопривреде, како су укупно исказани у тачци 10 овог уверења;

5) Било је малолетно дете земљорадника (чл. 2 ст. 4), имало је година . . . ;

6) Била је заоставштина земљорадника, још не предата наследницима (чл. 2 ст. 4);

7) Био је старешина или члан задруге или инокосне породице, која је задржала сва обележја земљорадника (чл. 2 ст. 4), а осим тога:

а) живео је у кућној заједници,

б) бавио се ради прибаве више зараде својој задрузи или породици следећим споредним привредним послом: . . . . .

8) Посед његове зиратне (обрадиве) земље (ха...) заједно с поседом његове жене (ха...) и деце (ха...), који су живели с њиме у кућној заједници није прелазило површину од 75 ха зиратне (обрадиве) земље (чл. 2 ст. 1 и 3), већ је износио укупно ха.....;

9) Посед породичне задруге није прелазило 200 ха зиратне (обрадиве) земље (чл. 2 ст. 1 и 3), већ је износио укупно ха....;

10) Опорезовани приходи његови, његове жене и деце проистicali су претежно из пољопривреде (чл. 2 ст. 1). како се то види из прибављених званичних података од надлежне пореске управе у . . . . Бр. . . . датум. . . . о висини њихових појединих опорезованих прихода, који служе као пореске основице, и то:

а) опорезован приход од земљишта Дин...

б) опорезован приход од зграда Дин....

в) опорезован приход од предузећа, радња и самосталног занимања Дин.....

г) опорезован приход од ренте Дин.....

д) опорезован приход од несамоствалног рада и занимања Дин. . . . .

У опорезованом приходу од зграда земљорадника под б) садржан је и опорезован приход од куће земљорадника, у којој је становао, а која се налазила у реону вароши (варошице, трговишта) . . . . ., са Дин: . . . . . Пошто тај приход не прелази Дин. 10.000.— има се при оцени прихода излучити (чл. 2 ст. 5).

Број (по деловодном протоколу).
Место и дан издања уверења.

Печат и потпис
општинске власти.

Упутство:

1) Како горњи образац уверења садржи све услове, које предвиђа Уредба о заштити земљорадника, дужна је општинска власт, која издаје уверења, јасно прецртати оне тачке (чињенице) уверења, која се у времену задужења нису стекла код лица, коме се уверење издаје, а тачке (чињенице), које су се у времену задужења на дотично лице односиле, оставити и са траженим подацима попунити.

2) Као неотклоњиве сметње по тач. 2-в сматрају се: дубока старост, отсуство ради отслужења кадровског рока, отсуство ради зараде (печалбарство), трајна болест итд.

3) Као споредни привредни посао под тач. 7-б сматрају се: препродаја, кућна индустрија, рибарство, слатководно и морско, возиоштво (кириџијање), бродарство, рад ситног занатлије, ситног сеоског дућанице итд.

4) Лицу, које по стварним чињеницама не испуњава услове и није земљорадник у

смислу Уредбе, општинска власт неће издати уверење по овом образцу, него Уверење да није земљорадник у смислу Уредбе и навести стварне разлоге за то.

Чл. 2 — Овај Правилник добива обавезну снагу на дан његовог обнародовања у „Службеним новинама”.

Службене новине Бр. 250—LIV од 30 октобра
1934 год.

ПРАВИЛНИК

Бр. 76527—V од 5 новембра, 1934 год.,

за извршење Уредбе о заштити земљорадника

На основу чл. 16 Уредбе о заштити земљорадника од 3 августа 1934 године, министар пољопривреде и министар правде, у сагласности са министром трговине и индустрије и министром финансија, прописује Правилник за извршење уредбе о заштити земљорадника

Чл. 1 — (К чл. 1 ст. 1 Уредбе)

(1) Ништавни су уговори којима се земљорадник обавезује да се неће користити одредбама Уредбе.

(2) Под „својим дуговима” сматрају се све новчане обавезе приватно-правног и јавноправног карактера, у колико нису изузете чл. 8, без обзира на то из кога основа потичу и без обзира на то, да ли их земљорадник дугује као главни дужник, солидарни дужник или јемац.

(3) Обавезе, које се састоје у давању какве ствари или каквог права, у раду или радовима, у каквом трпљењу или нечињењу, не сматрају се за дугове по чл. 1 став 1 Уредбе.

Чл. 2 — (К чл. 1 ст. 2 Уредбе).

(1) Уредба се никако, ни у погледу начина исплате, ни у погледу висине каматне стопе, ни у погледу трошкова парнице, обељења, извршења као ни адвокатских трошкова, не односи на дугове земљорадника учињене после 20 априла 1932 године.

(2) Уредбом се могу користити лица, која су доказала уверењем (чл. 6 ст. 3 Уредбе), да су у времену задужења била земљорадници по одредбама Уредбе.

(3) Уредба се односи и на земљорадника, који је пао под стечај.

Чл. 3 — (К чл. 2 ст. 1 Уредбе).

(1) Као услов, да се неко лице у смислу Уредбе сматра као земљорадник, потребно је да је дотичном лицу пољопривреда главно занимање. Стога се не могу сматрати за земљораднике лица, чије је главно занимање нека друга грана привреде (као што су трговци, индустријалци, занатлије итд.), државна јавна или приватна служба (државни, самоуправни и приватни активни чиновници, затим адвокати, јавни бележници, лекари итд.), па макар да им опорезовани приход проистиче претежно из пољопривреде и њихов посед не прелази површину одређену чл. 2 ст. 1 Уредбе.

(2) Неће се сматрати за земљораднике сточари трговци, који само сезонски напасају стоку ради спекулације.

(3) Приходи од сељачких шума сматрају се као приходи из пољопривреде.

(4) Да би се неко лице сматрало као земљорадник довољно је да обрађује земљу, а не тражи се и да је населило земљу коју обрађује.

(5) „Само” значи или лично или у сопственој режији т.ј. помоћу најмљене радне снаге, а не и давање у наполицу или под закуп.

(6) Да би се за земљорадника сматрао сопственик, који обрађује земљу мешовито т.ј. један део обрађује сам а други део издаје у наполицу или под закуп, потребно је, да више од половину свог имања обрађује сам или са члановима своје породице, у колико није случај из ст. 4-а чл. 2 Уредбе.

(7) За оцену питања, да ли се неко лице има сматрати за земљорадника, меродавна је сразмера његових прихода који подлеже порези, а не сразмера појединих пореза, које он плаћа на поједине врсте својих прихода. Према томе сматраће се, да у смислу чл. 2 ст. 1 постоји услов, да неко лице буде признато за земљорадника, ако је његов приход од пољопривреде већи од свих осталих његових прихода, на које плаћа порез, макар да је порез који он плаћа на све остале приходе већи од пореза, који плаћа на приход од пољопривреде.

(8) Под опорезованим приходима разумевају се пореске основице свих пореских облика, како су утврђене у пореским књигама.

(9) Као опорезовани приход сматра се и онај, који је трајно или привремено ослобођен од порезе.

(10) Израз „посед” има се разумети као истоветан изразу „својина” односно „власни-

штво” те према томе при утврђењу максимума земље долази у обзир само површина земље, која дотичном лицу припада као својина (власништво), а не и она земља, коју оно држи под закуп или у којем другом виду.

(11) Под зиратном земљом подразумева се и она земља, која се не обрађује, али се може обрадити (парлог, запуштени виноград и т. д.). Пашњаци се не сматрају као зиратна земља. Ливадом се сматра оно земљиште, које се редовно бар једаред годишње коси, иначе се узима као пашњак.

(12) Уредбом су заштићене само породичне задруге (кућне заједнице), а не и привредне задруге: земљорадничке кредитне, набављачке и произвођачке задруге, аграрне заједнице - задруге, земљишне заједнице, комисиционе громаде, водне задруге и т. д. и ако су им чланови земљорадници.

(13) За породичну задругу у смислу Уредбе сматраће се она породична заједница, у којој постоји заједнички живот и рад сродника крвних или по усвојењу и у којој има најмање пет мушких чланова.

(14) Плодоуживаоци, закупци или наполичари, који обрађују туђу земљу, ако немају своје сопствене земље, а испуњавају остале услове, сматрају се као земљорадници по ст. 1 чл. 2 Уредбе.

(15) Земљорадници у смислу одредаба члана 2 Уредбе сматрају се и само-насељеници у јужним крајевима означени у чл. 8 ст. 7 Правилника за измене Закона о насељавању јужних крајева од 11 јуна 1931 године са његовим изменама и допунама од 24 јуна 1933 године Бр. 50520/VI-б, од 3 августа 1933 год.

Чл. 4 — (К чл. 2 ст. 2 Уредбе).

Удата жена, која живи у заједници са својим мужем, сматра се земљорадником само онда, ако лично испуњава услове, које за земљорадника прописује Уредба, и ако је по врх тога или

а) њен муж земљорадник у смислу Уредбе, или

б) приход њен и њеног мужа, био он земљорадник или не, претежно проистиче из пољопривреде.

Чл. 5 — (К чл. 2 ст. 3 Уредбе).

Ако земљорадник живи са женом и децом у кућној заједници сматрају се и сви њихови приходи као заједнички.

Чл. 6 — (К чл. 2 ст. 4 Уредбе).

(¹) И за лица из овог става потребан је услов, да њихови опорезовани приходи проистичу из пољопривреде и да њихов посед зиратне земље не прелази површину из чл. 2 ст. 1 Уредбе.

(²) Као немање довољно радне снаге своје и своје породице сматраће се и они случајеви, у којима радна снага дотичнога лица и његове породице није довољна за напреднији и рационалнији начин обрађивања земље.

(³) Као неотклонива сметња сматра се и то, што се посед налази на местима, која су толико удаљена једна од других, да је сопственику физички немогуће, да неке од тих поседа лично односно са члановима своје породице

или у властитој режији обрађује. Као друге неотклоњиве сметње сматрају се дубока старост, одсуство ради отслужења кадровског рока, одсуство због зараде (печалбарство), трајна болест и т. д.

(⁴) Помоћу других лица значи и давање под закуп или наполицу.

(⁵) Малолетна деца земљорадника сматраће се за време трајања малолетности као земљорадници, без обзира да ли уопште обрађују своју земљу.

(⁶) Исто тако сматраће се и заоставштина земљорадника да је заштићена Уредбом све док се судском одлуком не преда наследницима, без обзира на то ко за то време обрађује земљу.

(⁷) За лица под б) подразумевају се само пољопривредни радници, који немају никакве своје земље. На лица, која имају своје земље, а поред своје обрађују и туђу земљу, односи се ст. 1 чл. 2 Уредбе.

(⁸) „Никакав други порез” из тач. б) разуме се никакав други порез на приход.

(⁹) Под споредним привредним пословима подразумевају се не само они послови, које једно лице обавља без обртне дозволе или радећи код другога, већ и када их обавља са обртном дозволом, али под условом да му то није главно занимање и да испуњава и остале услове из тач. в).

(¹⁰) Под рибарством сматра се слатководно и морско рибарство.

(¹¹) Да би се лица из тач. в) сматрала као земљорадници потребно је да живе на селу и да се поред пољопривреде као главног

занимања баве пословима ситног занатлије, ситног сеоског дућанције и т. д., а главни им је извор за издржавање њихово и њихове породице приход из пољопривреде.

(¹²) У лица под тач. в) убрајају се и лица, која су ступила као привремена послуга код приватних лица или јавних надлештава.

(¹³) Реч „село” не узима се у административном значењу, већ као место, у коме живе земљорадници са пољопривредом као главним занимањем, без обзира да ли чине већину или не према другим сталежима.

Чл. 7 — (К чл. 2 ст. 5 Уредбе).

Не узима се у обзир при оцени величине опорезованих прихода опорезовани приход на кућу у којој земљорадник станује, а која се налази у реону вароши (варошице, трговишта), ако годишњи опорезовани чисти приход не прелази 10.000 динара. У случају да тај годишњи опорезовани чисти приход прелази 10.000 динара, има се он урачунати у пуном износу, а не само вишак преко 10.000 динара.

Чл. 8 — (К чл. 3 ст. 1 Уредбе),

(¹) Под новчаним заводом у смислу Уредбе подразумевају се новчане установе, које су основане као деоничка (акционарска) друштва или као друштва са ограниченом одговорношћу или као кредитне или друге привредне задруге и њихови савези, затим штедионице самоуправних тела и удружења, као и оне новчане установе, које су основане по законима донесеним за сваку од њих посебно.

(²) Кад је износ дуга на дан 23 новембра 1933 год. утврђен у смислу ст. 5 чл. 3 Уредбе, отплата дуга вршиће се у годишњим отплатним оброцима (ануитетима) одређеним у ст. 1 чл. 3 Уредбе, ако не постоји случај из ст. 2 чл. 3 или из ст. 1 Уредбе.

(³) Дужник има право да утврђени годишњи отплатни оброк (ануитет) плати током године у делозима, а веровник је дужан такве делимичне уплате примити, али и у том случају мора износ годишњег отплатног obroка (ануитета) бити у целости плаћен до 15 новембра сваке године.

Чл. 9 — (К чл. 3 ст. 2 Уредбе).

(¹) О томе, који су услови за њега повољнији, одлучује сам дужник. Ако се одлучи да отплату дуга врши по уговору, може се користити одредбама Уредбе само у погледу камате.

(²) Ако је остатак уговореног рока за исплату дугорочних зајмова дужи од 12 година, и у томе случају дужник има право, да изврши исплату остатка дуга у дванаест obroка по чл. 3 ст. 1 Уредбе, и да се користи и осталим одредбама Уредбе.

(³) Код бескаматних зајмова веровнику припада право на камате по Уредби од дана уговореног рока за исплату.

(⁴) За земљораднике, чланове аграрних заједница (задруга), као дужнике по бескаматним позајмицама по Закону о позајмицама без интереса, удружењима насељених добровољаца, земљорадника и других интересената

аграрне реформе од 20 маја 1922 године измењеном на основу овлашћења у ставу 3 чл. 289 Финансијског закона за буџетску годину 1927/28 решењем бр. 11600 од 30 марта 1928 године („Службене новине” бр. 74 од 31 марта 1928 г.) — важе прописи тога Закона, а не прописи Уредбе.

Чл. 10 — (К чл. 3 ст. 3 Уредбе).

Поред камате може веровник наплаћивати и ефективне издатке за таксе, рачунајући овамо и поштарину.

Чл. 11 — (К чл. 3 ст. 4 Уредбе).

(¹) Дужник земљорадник платиће веровнику, који није новчани завод или банкарска радња, камате на једанпут или делимично у току године, но најкасније до 15 новембра сваке године.

(²) Дужник земљорадник платиће веровнику новчаном заводу или банкарској радњи доспеле камате приликом давања нове менице у два тромесечја, која сам изабере, но најкасније приликом давања нове менице за треће и четврто тромесечје.

(³) Камате на менице и отплате дуга морају у висини годишњег отплатног оброка (ануитета) бити плаћени до 15 новембра сваке године.

Чл. 12 — (К чл. 3 ст. 5 Уредбе).

(¹) До 23 новембра 1933 г. неплаћена односно не прирачуната а још не застарела

камата, у висини допуштеној постојећим законима у доба доспећа, прирачунаће се главници дуга како постоји на дан ступања на снагу Уредбе.

(²) Застарелост доспеле камате прекинута је ступањем на снагу Закона о заштити земљорадника и о стављању на снагу појединих прописа Закона о извршењу и обезбеђењу од 20 априла 1932 године.

(³) Парнични и извршни трошкови, настали после 23 новембра 1933, а стварни издаци за премије осигурања, јавне дажбине, таксе за стављање хипотеке или прибелешке, као и остала плаћања, која је веровник извршио у место дужника, настали после ступања на снагу Уредбе, имају се платити у готовом.

Чл. 13 — (К чл. 3 ст. 7 Уредбе).

(¹) Нове менице гласиће на главницу како је утврђена на основу прописа Уредбе, по одбитку извршених отплата у смислу чл. 3 ст. 1 Уредбе.

(²) Дужник земљорадник издаће нову меницу своје веровнику са истим потписима, које је давао до сада или са потписима једнаке вредности.

(³) Потписи једнаке вредности значи најмање исти број потписника и са истом кредитном способношћу.

(⁴) Ако главни дужник на новој меници својевољно пусти из обавезе једнога потписника, а не прибави другог потписника исте кредитне способности, сматра се да нову ме-

ницу није издао. Ако досадашњи потписник одбије да потпише нову меницу, а не нађе новог потписника исте кредитне способности, веровник мора примити меницу са осталим потписима, али добива право наплате меничног дула од потписника који је одбио да потпише нову меницу и у ту сврху може задржати стару меницу. У овом случају остали потписници дужници заштићени су по Уредби за регресно потраживање.

(5) Менице са већ протеклим роком, које нису замењене нити су утужене, мора дужник заменити новом меницом најкасније до 15. новембра 1934. године.

(6) Дужник има о доспећу менице, којој рок пада за време важења Уредбе, издати нову меницу са тромесечним роком, ако дугује новчаном заводу или банкарској радњи, а са годишњим роком, ако дугује осталим повериоцима. Ако дужник то не учини, веровник се може послужити својим правом да подигне тужбу за наплату меничног потраживања. Дужник међутим има право у року од 15 дана од дана саопштења тужбе издати веровнику нову меницу, али има платити у готовом трошкове протеста и тужбе. Дужник, који не изда нову меницу у поменутом року, а пропусти да то учини и у даљем року од 90 дана, губи заштиту по Уредби. Рок нове менице рачуна се у сваком случају од доспетка раније менице.

Чл. 14 (К чл. 3 ст. 8 Уредбе).

(1) Поверилац, који има правноснажну судску одлуку или правноснажни менични пла-

тежни налог, не губи своја права, ако не тражи од меничног дужника нову меницу.

(2) Сматра се да је писмена опомена уредно предата дужнику, ако веровник докаже повратним рецеписом поште, да је дужнику препоручено писмо уручено или да га не прима.

(3) Дужник губи заштиту по Уредби, ако у року од 60 дана, од дана уредно му предате писмене опомене не изврши замену менице. Рок тече од дана потврде примитка односно од датума поштанског жига на повратном рецепису.

(4) Под наређењем из ст. 7 чл. 3 Уредбе подразумевају се наређења о потписима на новој меници.

Чл. 15 — (К чл. 3 ст. 9 Уредбе).

(1) Земљорадник, ако је јемац или солидарни дужник, одговара према прописима Уредбе, и ако главни дужник односно садужник није земљорадник.

(2) Као јемац или солидарни дужник земљорадника сматра се и оно лице, које се само формално обавезало као главни дужник, а у ствари је дало само свој лични кредит да земљораднику прибави потребан новац, ако дужник докаже да је то веровнику било познато.

(3) Веровник, који није земљорадник, а задужио се на основу земљорадничке менице, не сматра се јемцем ни солидарним дужником по прописима Уредбе.

Чл. 16 — (К чл. 3 ст. 10 Уредбе).

Место дужника може своту понудити и треће лице.

Чл. 17 — (К чл. 4 ст. 1 Уредбе).

Изузетак од чл. 3 Уредбе односи се само на став 1 тога члана.

Чл. 18 — (К чл. 4 ст. 2 Уредбе).

Уверење из овога става издаваће општинске власти бесплатно.

Чл. 19 — (К чл. 5 ст. 1 Уредбе).

Пропис става 1 примењује се на уговоре о камати од дана ступања на снагу уредбе. За раније уговоре о камати важе прописи, који су тада били на снази.

Чл. 20 — (К чл. 5 ст. 2 Уредбе).

Кривични поступак има се покренути по званичној дужности.

Чл. 21 — (К чл. 6 ст. 1 Уредбе).

(1) Одлажу се све принудне продаје, у колико на дан ступања на снагу Уредбе нису већ правноснажно проведене. Као правноснажно проведене имају се сматрати оне извршене продаје, у погледу којих је, на дан када је Уредба добила обавезну снагу, већ протекло као рок за улагање правног лека против одлуке о извршеној продаји, а у том року није правни лек поднесен, или у погледу којих постојећи законски прописи уопште не дају правног лека.

(2) Принудна јавна продаја у смислу ст. 1 чл. 6 Уредбе обухвата и продају из слободне руке као и преузимање предмета извршена, где то по закону замењује принудну продају (в. §§ 200 бр. 1, 268, 270, 271 и 280 Закона о извршењу — овршног реда — за Словенију и Далмацију; § 486 ст. 2 српског грађанског поступка), али не обухвата и продају у смислу прописа § 86 ст. 2 и § 89 бр. 2 меничног закона. Обустава обухвата и забрану дозволе нових секвестрација.

(3) Све друге извршне радње или радње обезбеђења на некретнинама, осим оних које су наведене у првом и другом ставу овога члана Правилника, без ограничења су допуштене. Према томе допуштено је дозволити: укњижбу принудног (овршног) права залога у земљишњим књигама у циљу извршења (оврхе) ради намирења или предбележбу заложног права у циљу извршења ради обезбеђења, односно на подручју Касационог суда у Београду попис и процену непокретног имања у циљу извршења, и најзад сва сретства обезбеђења (осигурна сретства) привремене наредбе у колико нису везане за одузимање (трансферацију) покретних ствари, односно за одузимање поседа (државине) и управе непокретности дужнику-земљораднику.

(4) Ст. 1 чл. 6 Уредбе односи се и на административне сврхе.

(5) У случају да се непокретно имање земљорадника прода на судској дражби ради намирења тражбина, које не потпадају под Уредбу, имају се применити општи прописи.

(6) Ако је пре правомоћности јавне дражбе треће лице поднело накнадну понуду положивши у судски депозит законом прописане износе новца, и суд је примио накнадну понуду, а у решењу ставио у изглед, да ће посебним решењем одредити рок за нову лицитацију, а у међувремену су по Уредби дражбе обустављене, вратиће се оном трећем лицу уплаћени износ.

Чл. 22 — (К чл. 6 ст. 3 Уредбе).

(1) Под „сваком заинтересованом странком”, има се разумети свако „заинтересовано лице”.

(2) Судови нису овлашћени испитивати, да ли је неко лице земљорадник или не, ако о томе постоји уверење надлежне власти наведено у чл. 6 ст. 3.

(3) Општинске власти из ст. 3 чл. 6 јесу општинске власти земљорадничког пребивалишта, без обзира где се посед налази.

(4) На подручју Управе града Београда жалба против одлуке општинске власти подноси се Министарству унутрашњих послова.

(5) Општинске власти издају дужнику земљораднику уверење без наплате икаквих такса.

(6) Као доказ у смислу чл. 1 ст. 2 Уредбе важиће само уверења издата према прописима чл. 6 ст. 3 Уредбе.

Чл. 23 — (К чл. 6 ст. 4 Уредбе).

Нема утицаја на поступак по ст. 2 чл. 6 Уредбе околност што уверење општинске власти није постало правноснажно.

Чл. 24 — (К чл. 7 ст. 1 Уредбе).
(1) Прописи члана 7 Уредбе односе се на потраживања, која су заштићена по Уредби.

(2) Ако главни дужник није кадар да за обезбеђење изда способну исправу, којом је веровник за своју тражбину довољно обезбеђен може веровник да тражи обезбеђење од јемаца или солидарног дужника.

(3) Никакве извршне радње или радње обезбеђења нису дозвољене на новцу, новчаним потраживањима и покретним стварима.

Чл. 25. — (К чл. 8 ст. 1 Уредбе).

(1) Приноси Окружном уреду за осигурање радника сматрају се као јавне дажбине.

(2) Под „законом прописане пристојбе” не улазе пристојбе јавних бележника и награде свештеницима за свештене радње, али се под „пристојбама прописаним законом” разумеју новчане казне, глобе пристојбе сведока, вештака или чланова судских комисија.

(3) Менице дате за покриће не спадају у тражбине, које су претворене у меничне.

(4) Дугови из прве реченице ст. 1 чл. 8 Уредбе, који су претворени у меничну тражбину, не сматрају се као стварно нови дугови.

(5) Дужност издржавања обухвата дужност на основу закона, на основу уговора и последње воље.

(6) Тражбине, које проистичу из кривичног дела, обухватају сва та потраживања, без обзира да ли их је установио кривични или

грађански суд. Исто тако тражбине из кривичног дела обухватају и накнаду штете, накнаду кривичних трошкова и накнаду трошкова извршења казне.

(¹) Под закупнином разумева се по § 671 гр. пп. и хак (103 о. г. з.) на подручју Апелационог суда у Сарајеву.

Чл. 26 — (К чл. 8 ст. 4 Уредбе).

Под чињеницама из чл. 8 ст. 4 имају се разумети и правни послови.

Чл. 27 — (К чл. 9 ст. 1 Уредбе).

(¹) Под дужником разуме се дужник, који је заштићен по Уредби.

(²) „Одмах призна дуг” значи да је одмах на првом рочишту признао дуг.

Чл. 28 (К чл. 9 ст. 2 Уредбе).

Прописе Уредбе примењиваће судови само у извршном поступку.

Чл. 29 — (К чл. 9 ст. 3 Уредбе).

(¹) Под дуговањима у смислу Уредбе сматрају се само она дуговања, која су заштићена по Уредби, а не и дуговања у погледу којих је земљорадник изгубио заштиту по Уредби.

(²) И у поступку пред Среским судом веровнику припада право накнаде адвокатских трошкова од дужника земљорадника по засебној тарифи.

(³) Док засебна тарифа не буде издата, ставови постојећих адвокатских тарифа смањују се на половину, ако је дужник земљорадник заштићен по Уредби. У оним правним подручјима, где адвокатска тарифа није утврђена, суд ће досудити веровнику половину адвокатских трошкова, које би досудио да дужник није заштићени земљорадник.

Чл. 30 — (К чл. 11 Уредбе).

(¹) Подстрекач и помагач губе право на заштиту и ако нису земљорадници, ако су као јемци или солидарни дужници одговарали за дугове земљорадника.

(²) Да ли је земљорадник изгубио право на заштиту установиће се у ванпарничном поступку.

(³) Заштиту у смислу чл. 11 Уредбе губи земљорадник, ако је дело учинио иза 23 новембра 1933 год.

Чл. 31 — (К чл. 12 ст. 1 Уредбе).

Купци из ст. 1, 2 и 3 чл. 12 Уредбе, који су се купопродајним уговором обавезали, да исплате део куповне цене на тај начин, да од новчаног завода одређеног у уговору исходе зајам у износу тога дела куповне цене и да износ зајамне своте исплате односно дозначе продавцу, одговарају према новчаном заводу исто онако, како би одговарали према продавцу по одредбама чл. 12 Уредбе.

Чл. 32 — (К чл. 12 ст. 2 Уредбе).

Аграрни субјекти, који су уговорили цену у одређеној количини пољопривредних произ-

вода, а оброчне отплате те цене исто тако у одређеној количини пољопривредних производа (у натури), могу доспеле и до ступања на снагу ове Уредбе неплаћене као и још недоспеле оброке платити продавцу уговореном количином пољопривредних производа, а према ст. 4 чл. 12 Уредбе.

Аграрни субјекти, који су уговорили цену у одређеној количини пољопривредних производа, а оброчне отплате у одређеној количини пољопривредних производа али плативе у новцу (по курсу најближе домаће продуктне берзе на дан доспелости оброчних отплата), могу доспеле и до ступања на снагу ове Уредбе неплаћене оброке платити продавцу оном количином пшенице (у натури) чију би вредност иначе морали дати у новцу; а исто тако обрачунаће се у натури и још недоспели оброци, а према ст. 4 чл. 12.

Чл. 33 — (К чл. 12 ст. 3 Уредбе).

Овај члан односи се на све земљораднике били они заштићени или не по Уредби.

Чл. 34 — (К. чл. 16 Уредбе).

Одредбе овог Правилника имају снагу аутентичног тумачења Уредбе.

Чл. 35 — Овај Правилник ступа на снагу на дан обнародовања у „Службеним новинама.“

Службене новине Бр. 257—LXVI од 7 новембра, 1934 год.

УРЕДБА

Бр. 47752—I од 30 јула, 1934 год.,

о изменама у Закону о установљењу и уређењу Државне класне лутрије за потпомагање народне привреде

На основу става 1 и 4 § 64 Финансијског закона за 1934/35 годину Министарски савет по предлогу Министра пољопривреде прописује следећу Уредбу о изменама у закону о установљењу и уређењу државне класне лутрије за потпомагање народне привреде од 5 децембра 1931 године:

Чл. 1 — Став први § 21 мења се и гласи:

Чиновницима и чиновничким приправницима Државне класне лутрије припада на име тантијеме 2% од чистог прихода Државне класне лутрије с тим, да ова тантијема не може бити већа од 50% редовних припадљивости.

Чл. 2 — Пун износ тантијеме, предвиђен у чл. 1 ове уредбе, примаће само чиновници и чиновнички приправници који су оцењени оценом одличан.

Чиновници и чиновнички приправници који су оцењени оценом врло добар примаће ову тантијему умањену за 10% а они који су оцењени оценом добар, примаће тантијему умањену за 20%.

Чл. 3 — Чиновници и чиновнички приправници привремено губе право на примаће ове тантијеме у следећим случајевима:

- 1) кад буду оцењени оценом слаб;
- 2) кад према тач. 2 § 87 Закона о чиновницима од 1931 године губе право на примаће редовних законских принадлежности;
- 3) кад буду кажњени одлуком управног одбора према ставу 3 § 21 Закона о установљењу и уређењу Државне класне лутрије;
- 4) када чиновнички приправници не положе државни стручни испит до навршетка треће године приправничке службе.

Чл. 4 — Чиновници и чиновнички приправници који су изгубили право на тантијему због слабе оцене поново ће исту примати, када буду оцењени оценом одличан, врло добар или добар, према одредбама Чиновничког закона.

Чиновнички приправници, који су изгубили право на тантијему услед тога, што нису положили државни стручни испит у одређеном року, стичу право на тантијему када испит положе.

Кад престане случај у тач. 2 чл. 3 исплата тантијеме наставља се аутоматски.

Чл. 5 — Чиновници и чиновнички приправници, који према чл. 2 ове уредбе примају умањену тантијему стичу право на увећану односно на пуну тантијему када буду оцењени редовном годишњом оценом врло добар односно одличан.

Исплата увећане односно пуне тантијеме почиње тећи од првог наредног полгођа после оцењивања.

Чл. 6 — Од дана када ова уредба ступи у живот престаје важити одредба става 1 чл. 13 Правила о организацији Државне класне лутрије Краљевине Југославије од 4 марта 1933 године. Бр. 13040/І.

Чл. 7 — Ова уредба важи од дана када се обнародује у „Службеним новинама“.

Службене новине Бр. 197—LII од 27 августа 1934 год.

ПРАВИЛНИК

II Бр. 32011—У од 17 септембра, 1934 год.,

о начину вршења регистровања картела и руковању збирком исправа

На основу § 5 став 4 Уредбе о картелима од 3 августа 1934 год. IIБр. 27.945/у прописује се Правилник о начину вршења регистровања картела и руковању збирком исправа:

Чл. 1 — При Министарству трговине и индустрије водиће се према одредбама овог Правилника регистар картела одобрених у смислу § 1 става 2 Уредбе о картелима. Регистром руковаће лице коме та дужност буде нарочито поверена. Под надзором овог лица вршиће се јавно разгледање регистра, издавање извода из регистра или преписа. У колико постоји потреба за руковање регистром, може се поставити и више лица.

Чл. 2 — За регистре има се употребити круто везана фолирана књига са тачно одређеним бројем фолија, који се број има на правој страни означити и оверити. На свакој страни има се предвидети место за регистрацију једног картелног уговора.

Чл. 3 — Регистрација се састоји од 12 рубрика, и то: 1) редни број; 2) датум и број одобрења уговора односно одобрења измене или допуне; 3) дан закључења основе уговора; 4) предмет и трајање уговора; 5) породично и рођено име уговорних страна, односно фирме; 6) седиште рада уговорних страна као и свих помоћних локала (продавнице, пословнице, бирои и радионице) односно подружнице; 7) породично и рођено име и место становања лица која су овлаштена да заступају уговорне стране; 8) име (фирму) картелне организације (установе) кад је основана и њен правни значај; 9) седиште картелне организације; 10) седиште рада помоћних органа (помоћних локала односно подружнице) картелне организације; 11) породично и рођено име свих претставника картелне организације и 12) посебни подаци.

Чл. 4 — (1) Картели уписиваће се у регистар хронолошким редом према времену како су одобрени и означаће се редним бројем. Упис извршиће се одмах пошто буде издано одобрење за картел. Сви подаци одобрених картела уписиваће се у односне рубрике. Уписи о свим доцнијим променама или допунама уписаних података о картелима извршиће се пошто претходно буду у смислу Уредбе о картелима одобрени.

(2) Уписи доцнијих измена и допуна извршиће се текућим редом на истој страни одвојено од претходног уписа, тако да се измене или допуне које су у исто време примљене

упишу у одговарајуће рубрике а испод извршеног уписа код сваког новог уписа подвући ће се хоризонтална црта. Празни простори појединих рубрика код којих нема промена прецртаће се унакрсним цртама.

(³) Подаци који су доцнијим уписом измењени или допуњени имају се у односним рубрикама црвеним мастилом подвући.

Чл. 5 — Кад се цео простор на једној страни (листу) одређеној за поједини картел потпуно испише, нови подаци уписаће се на нову празну страну под новим текућим бројем и уз ознаку ранијег редног броја.

Чл. 6 — Сви уписи у регистар имају се читко уписати. Забрањено је свако брисање или прецртавање уписаних података. Ако је поједини податак у регистру погрешно уписан исправка ове грешке извршиће се сходно одредби чл. 4 став 2 као нова допуна односно измена.

Чл. 7 — Поред регистра има се ради лакшег руковања завести азбучни индекс уписаних картела.

Чл. 8 — (1) За уговорне исправе картела (§ 4 Уредбе) водиће се нарочита збирка у којој ће се исправе под редним бројем и хронолошким редом остављати. У збирку исправа уносиће се ово: 1) оригинални или оверени препис одобренних картела и њихових измена

и допуна, 2) оригинални и оверени препис правила картелне организације када буде основана, 3) писмено преузете обавезе о предмету рада сваке уговорне стране као и њихове допуне и измене, 4) у смислу закона издато пуномоћје овлашћеног претставника картела или картелне организације и трајање тог пуномоћја.

(²) О примљеним исправама има се водити нарочити списак исправа. Поред тога има се уписати на ове исправе и број регистра дотичног картела. Списак исправа има да садржи ове рубрике: 1) редни број, 2) врста и предмет исправе, 3) дан када је исправа састављена односно потписана, 4) име (фирму) чија је исправа, 5) дан када је исправа примљена, 6) ознака акта који се односи на исправу.

Чл. 9 — Збирком и списком исправа руковаће лице из чл. 1 става 2 које ће их чувати у орману или каси под кључем. Увиђај у исправе дозвољен је само надлежним Министарствима (§ 5 ст. 3 Уредбе). У ту сврху дужни су чиновници ових Министарстава да се прописно легитимишу и искажу са нарочитим уверењем које их на то овлашћује. Увиђај у ове исправе дозвољаваће само лице које буде за то овлашћено од Министра трговине и индустрије.

Чл. 10 — Овај Правилник ступа на снагу даном обнародовања у „Службеним новинама“.

Службене новине Бр. 218—LVI од 21 септембра, 1934 год.

ПРАВИЛНИК

II Бр. 32021—У од 17 септембра, 1934 год.,

о руковању и употреби сретстава фонда за контролу картелних уговора

На основу § 6 став 2 Уредбе о картелима од 3 августа 1934, II Бр. 27945 — У прописује се правилник о руковању и употреби фонда за контролу картелних уговора:

Чл. 1 — При Министарству трговине и индустрије оснива се фонд за контролу картелних уговора.

Чл. 2 — Средства фонда чине годишњи доприноси које картели у смислу § 6 Уредбе плаћају на почетку сваке године најдоцније до 31 јануара, а које Министарство трговине и индустрије одређује нарочитом одлуком за сваки картел.

Ова новчана средства дозначиваће картели непосредно Државној хипотекарној банци у Београду са изричитом ознаком да се новац шаље у корист Фонда за контролу картелних уговора. Новац ће се код банке плодносно

улагати. О положеној своти известиће картели Министарство трговине и индустрије, а Државна хипотекарна банка потврдиће пријем новца картелу и известити Министарство.

Чл. 3 — При Министарству трговине и индустрије водиће се нарочити благајнички дневник са контролником о положеним свотама према прописима Закона о државном рачуноводству.

Чл. 4 — Средства фонда служиће за трошкове вршења државне контроле над картелима: за награду комесарима, за исплату хонорара за рад над прегледом пословања картела, за хонорисање стручних радова и елабората по картелима и картелним питањима, за трошкове администрације око вођења регистра картела и исправа, за набавку предмета потребних при руковању поменуте администрације, за постављење хонорарних чиновника и службеника којима се поверава рад у смислу Уредбе о картелима, и Правилника о начину вршења регистровања картела и руковању збирком исправа и овог Правилника.

Чл. 5 — Исплату свота за циљеве поменуте у чл. 4 вршиће Државна хипотекарна банка по налогу министра трговине и индустрије.

Чл. 6 — За картеле који буду у току године 1934 одобрени одредиће Министарство

трговине и индустрије допринос за годину 1935 а за време до краја 1934 године одредиће допринос у аликвотном делу одређеног доприноса.

Чл. 7 — Овај Правилник ступа на снагу даном обнародовања у „Службеним новинама“.

Службене новине Бр. 218—LVI од 21 септембра, 1934 год.

УПУТСТВА

II Бр. 32001—У од 17 септембра, 1934 год.,

о примени Уредбе о картелима

На основи § 31 Уредбе о картелима од 3 августа 1934 године II Бр. 27.945/У прописују се следећа упуства о примени уредбе у картелима:

Чл. 1 — Од дана ступања на снагу Уредбе о картелима забрањени су сви картели који не добију у смислу одредбе § 1 став 2 Уредбе нарочито одобрење. Забрањени су и картели који су закључени тајно у неписаној форми, на часну реч и сл.

Чл. 2 — Државна монополска и државна привредна предузећа која се воде у опште корисне сврхе нису дужна да затраже одобрење. Исто тако остају нетакнута патентна права добивена по закону о заштити индустријске својине.

Чл. 3 — Поднесци за одобрења картела у смислу одредбе § 1 став 2 Уредбе имају се до-

ставити непосредно Министарству трговине и индустрије. Молбе су дужни да одмах поднесу сви ранији картели и картелне организације ако желе да поново оснују картеле. У поднеску имају да се означе сви податци предвиђени у чл. 3 односно приложити све исправе означене у чл. 8 Правилника о начину вршења регистравања картела и руковању збирком исправа.

Чл. 4 — Као измене и допуне картелних уговора из § 3 и 5 Уредбе сматраће се и случајеви када једна или више уговорних страна споразумно одустану од картелног уговора или када картелу приступе нове уговорне стране. То важи и за поменуте промене које настану код картелних организација.

Чл. 5 — Картели односно картелне организације када доносе мере и одлуке из § 7 Уредбе дужне су да о свом трошку писмено предложе списак цена (тарифа) и означе ближе податке на основи којих су цене (тарифе) утврђене. Исто тако су дужни да означе и све измене цена (тарифа) као и разлоге ради којих су ове измене извршене.

Чл. 6 — Мере и одлуке из § 7 ст. 2 Уредбе привремене су све док не протече предвиђен рок од 30 дана прописан Уредбом. Ко-

месар који је постављен код картелних организација може у случајевима из § 12 Уредбе одгодити и привремено извршење мера и одлука саобразно означеним одредбама.

Чл. 7 — Одредбе из § 11 Уредбе примењиваће се нарочито у случајевима ако се производња или продаја робе ограничи на начин који са привредног гледишта није оправдан, ако се цене роби неоправдано повисе и овако повишене одржавају, ако се цене роби неоправдано снизују у циљу наношења штете другим лицима, ако се у продајној цени робе која има на тржишту трајну вредност урачунава под видом ризика посебна већа зарада, ако се споразумно утаначеном забраном поједина предузећа искључују од производње или се неоправдано ограничује или искључује слобода привредног рада уопште, односно при куповини или продаји робе, или ако се утврђују неоправдане разлике цена или неоправдано неповољни услови односно неповољне тарифе код кредитних, осигуравајућих или саобраћајних предузећа или се услед забрана односно ограничавања рада врши на било кога пословни притисак.

Чл. 8 — Опште управне власти првог степена и банске управе дужне су да воде надзор да се одредбе Уредбе о картелима о забрани рада и о тражењу одобрења за рад строго извршавају. Свака опажена неправилност има

се одмах путем банских управа поднети Министарству трговине и индустрије.

Чл. 9 — Ова упутства ступају на снагу даном обнародовања у „Службеним новинама“.

Службене новине Бр. 218—LVI од 21 септембра, 1934 год.

ПРАВИЛНИК

М. Г. Бр. 9761 од 25 септембра, 1934 год.,

за извршење јавних радова

На основу члана 22 Уредбе о извођењу јавних радова од 22 новембра 1933 М.г.бр. 30408, у споразуму са Министром социјалне политике и народног здравља а по одобрењу Министарског савета, прописује се следећи Правилник за извршење јавних радова:

Чл. 1 — За извођење јавних радова по овој Уредби употребљаваће се првенствено сиромашно становништво из оне општине односно среза где се рад предузима.

У колико у тој општини односно срезу нема потребних стручних радника за извршење предузетог посла, могу се на терет кредита одобреног за тај рад упослити стручни радници из осталих крајева земље а првенствено из осталих срезова оне бановине у којој се рад изводи.

Чл. 2 — У седишту сваког среза образоваће се срески одбор за јавне радове, у чији састав улазе: срески начелник, који је уједно и

претседник одбора, по један претставник сваке општине градске или сеоске на територији среза кога одреди општински одбор односно градско веће, а у срезovima где постоје путни одбори, и начелници ових одбора и њихови заменици.

Среског начелника замењиваће управни чиновник који га по закону замењује у звању.

Општински одбори односно градска већа дужни су да на свом првом састанку по ступању на снагу овог правилника одреде по једног претставника општине и његовог заменика у среском одбору за јавне радове, у колико досада то нису учинили, и да о томе писмено известе среског начелника.

Чл. 3 — Помоћни су органи среског одбора за јавне радове срески стручни референти: шеф техничког одељка за дотични срез, срески шумарски и санитетски референти, чије ће учествовање у раду одбора по потреби одређивати претседник одбора.

Референти су дужни да на захтев одбора односно његовог претседника дају сва потребна обавештења, да састављају извештаје о потреби, целисходности и хитности појединих радова и да израђују програме радова и приближне предрачуне трошкова за њихово извршење.

Чл. 4 — Срески одбори за јавне радове састаће се у октобру месецу у седишту среског начелства. Дан и место састанка одредиће

претседник одбора у позиву који ће доставити сваком члану среског одбора за јавне радове најдоцније на 10 дана пре одређеног дана састанка.

Срески одбори доносе своје пуноважне закључке надпловичном већином гласова, ако је присутно барем половина свих позваних чланова одбора не рачунајући претседника.

При једнаком броју гласова одлучује претседник среског одбора.

Чл. 5 — На свом првом састанку срески одбори за јавне радове утврдиће потребу јавних радова на територији среза а на основу извештаја и предлога претставника појединих општина, начелника путних одбора и помоћних органа одбора.

Утврдивши потребу појединих радова одбор ће израдити програм јавних радова за цео срез предвиђајући за радове већег обима њихово поступно извршење.

Програм треба да садржи податке: о врсти предложеног јавног рада са кратким описом, о месту рада, у којој општини, о приближним трошковима рада, колико од тога отпада на радну снагу а колико на набавку потребног грађевинског материјала и најпотребнијег алата, о броју надница обичних радника, потребних за извршење тога рада, и у колико година се предвиђа његово извршење.

Чл. 6 — На основу утврђеног програма срески одбор израдиће распоред јавних радова

за цео срез, које би требало извршити, водећи рачуна о хитности појединих радова с обзиром на стање незапослености и потреби омогућавања зараде оскудном становништву у појединим општинама као и с обзиром на важност тих радова за економске прилике у тим крајевима. При томе треба настојати, да се предложени радови у рејонима суседних општина тако групишу да дају целину грађевинског посла како с обзиром на заједничке интересе тих општина тако и с обзиром на руковођење послом и вршење надзора над његовим извођењем.

Радове треба унети у распоред по првенству хитности њиховог извршења како би се бановинском одбору за јавне радове олакшао избор најхитнијих радова за целу бановину.

Распоред јавних радова за цео срез треба израдити у границама кредита чију ће суму Бан одредити и саопштити среском одбору.

Распоред радова треба да садржи податке: о врсти предложеног јавног рада са кратким описом, о месту рада и у којој општини, о приближним трошковима рада, да ли је и колико већ утрошено на том послу, колики се кредит тражи по том распореду, и о броју надница обичних радника потребних за извршење тога рада.

Чл. 7 — Срески начелник као претседник среског одбора потписује распоред јавних радова за цео срез и доставља га у два примерка Бану дотичне бановине за бановински одбор за јавне радове најдоцније до 1 новембра.

Са првим распоредом по ступању на снагу овог правилника треба доставити бановинском одбору и програм јавних радова за цео срез (чл. 5), а доцније само у случају ако срески одбор измени или допуни свој раније утврђени програм.

Чл. 8 — У седишту сваке бановине образоваће се бановински одбор за јавне радове. у чији састав улазе: Бан, који је уједно и претседник одбора, и по један делегат сваког среског одбора за јавне радове, кога одбор одреди. Бана замењиваће помоћник бана.

Срески одбор бира свог делегата и његовог заменика за бановински одбор на састанку на којем утврђује распоред јавних радова за цео срез.

Срески начелник не може бити делегат среског одбора за јавне радове који улази у састав бановинског одбора за јавне радове.

Један делегат среског одбора за јавне радове може да заступа у бановинском одбору за јавне радове и више срезова, ако му за то срески одбори дотичних срезова даду писмено овлаштење.

Чл. 9 — Помоћни су органи бановинског одбора за јавне радове стручни референти Банске управе из техничког, пољопривредног и санитетског одељења Банске управе, и претседници управних или надзорних одбора јавне берзе рада; учествоваће појединих референата у раду одбора одређиваће по потреби прет-

седник бановинског одбора. Претседник одбора може по потреби одредити за помоћног органа одбора и шефа надлежног хигијенског завода и његове стручне референте.

Помоћни су органи дужни да на захтев бановинског одбора односно његовог претседника дају сва потребна обавештења, да састављају извештаје о потреби, целисходности и хитности појединих радова и да израђују програме радова и приближне предрачуне трошкова за њихово извршење.

Чл. 10 — Бановински одбори за јавне радове састаће се у новембру месецу у седишту бановине. Дан и место састанка одредиће претседник одбора у позиву који ће доставити сваком члану бановинског одбора најдоцније на 15 дана пре одређеног дана састанка.

Бановински одбори доносе своје пуноважне закључке надполовичном већином гласова, ако је присутно барем половина свих позваних чланова не рачунајући претседника.

При једнаком броју гласова одлучује претседник бановинског одбора.

Делегати среских одбора, који заступају више срезова, имају толики број гласова у бановинском одбору колико срезова заступају.

Чл. 11 — На основу предложених распореда јавних радова и програма радова среских одбора бановински одбор израдиће годишњи програм јавних радова за целу бановину, водећи рачуна о хитности појединих радова с обзи-

ром на стање незапослености и потребу омогућавања зараде оскудном становништву у појединим срезovima бановине као и с обзиром на важност тих радова за економске прилике у тим срезovima. Предложени распореди јавних радова среских одбора нису обавезни за бановински одбор ни у погледу предложених радова ни у погледу висине траженог кредита.

Предложени јавни радови треба да буду распоређени по хитности њиховог извршења, како би у случају недовољног кредита за све радове предложене у годишњем програму јавних радова за целу бановину Банска управа могла приступити извршењу радова по утврђеном распореду.

Програм јавних радова за бановину треба израдити у границама кредита, чију ће суму одредити Министар грађевина у споразуму са Министром социјалне политике и народног здравља а по одобрењу Министарског савета.

Програм радова треба да садржи податке о врсти предложеног рада са кратким описом, о месту рада, у којој општини и срезу, о приближним трошковима рада, да ли је и колико већ утрошено на том послу, колики се кредит тражи по том програму, и о броју радника обичних радника, потребних за извршење тога рада.

Чл. 12 — Бан као претседник бановинског одбора потписује програм јавних радова за бановину и доставља у четири примерка Министру грађевина најдоцније до 1 децембра.

Чл. 13 — По одобрењу програма и распореда јавних радова за бановину од стране Министарског савета сходно пропису из чл. 4 става 3 Уредбе и пошто Банској управи буде дозначен одобрени кредит из државног фонда за јавне радове, Банска управа приступиће извођењу јавних радова по одобреном распореду.

Чл. 14 — За извођење јавних радова мањег обима довољни су реферати стручних органа о врсти рада, о начину његовог извршења, о коштању тога посла и колико од тога отпада на радну снагу а колико на набавку материјала.

За веће радове као и за све радове, за чије су извођење потребни статички и хидраулички прорачуни и дозвола власти, треба претходно израдити пројекат.

Пројекте и реферате одобрава она власт, која је надлежна за одобравање тих послова по кредитима из државног буџета.

Чл. 15 — За извршење јавних радова на терет дозначеног кредита из државног фонда за јавне радове потребно је решење Бана као наредбодавца I степена, за сваки рад понаособ.

У решењу о одобрењу рада на терет дозначеног кредита из државног фонда за јавне радове треба утврдити начин о извођењу тога посла и одредити установу која ће извршити посао, као и руковаоца рада и кредита.

За извршење посла могу се одредити стручна одељења Банске управе, технички одељци, шумарски референти, хигијенски заводи, а по потреби и поједине општине за мање и простије радове.

Чл. 16 — Сходно пропису чл. 6 Уредбе радови и набавке могу се вршити без лицитације путем директне погодбе, у мешовитој или чистој режији, али у свему према Закону о држ. рачуноводству.

Објекти за чије је извршење потребан станлан стручни надзор, имају се првенствено уступити у извршење путем лицитације у свему према Закону о држ. рачуноводству.

При извођењу радова у мешовитој режији имају се поједини радови издавати у мањим деоницама и количинама у акорду одређујући јединичне цене по уобичајеним месним ценама за такве или сличне радове.

При извођењу радова у чистој режији наднице обичних радника и радница имају се плаћати по уобичајеним ценама а највише 20 динара.

За стручне раднике, предраднике и надзорнике имају се плаћати наднице по уобичајеним ценама а највише 40 динара.

Чл. 17 — Радници уполсени на јавним радовима по Уредби о извођењу јавних радова неће се осигуравати за случај болести и за њих се неће плаћати допринос за берзе рада и за радничке коморе. На име њиховог осигурања

за случај несреће надлежни окружни уред утврдиће паушалну суму која ће се плаћати према броју упослених радника из кредита одобреног за тај рад.

Ради резервисања потребне суме руковаоц рада и кредита односно установа, којој је поверено извођење посла, достављаће уреду податке о врсти рада и приближном броју радника, који ће бити упослени за време трајања радова, и затражити од уреда приближни прорачун суме.

Чл. 18 — За извршење радова у режији и за набавке потребног грађевинског материјала и алата директном погодбом руковаоцима радова и кредита могу се издавати аконтације до највише 50.000 динара, које су дужни платити уредним платним документима у року од месец дана. По предаји обрачуна по изузетој аконтацији Банској управи може се дозначити нова аконтација за тај посао.

Аконтације се издају на просту признаницу налогом наредбодавца.

Рачуни о утрошку кредита подлежу прегледу месне контроле при надлежној финансијској дирекцији.

Чл. 19 — У року од највише 15 дана по довршењу посла руковаоци радова односно установе којима је поверено извршење посла, затражиће колаудацију радова. Колаудација се врши по правилнику Министарства грађевина о колаудовању грађевинских послова.

Код радова мањег обима (до 5.000 дин.) неће се одређивати нарочите комисије за колаудацију посла, него ће орган техничког одељка на чијој се територији рад изводи, приликом обилажења у близини рада за друге послове утврдити да је одобрени посао стварно и добро извршен.

За веће радове до 50.000 дин. Бан ће одредити колаудујућу комисију од једног стручног органа подручне му Банске управе или надлежног техничког одељка и једног претставника средског одбора из општине, у којој се рад изводи.

За радове преко 50.000 дин. колаудујућа комисија састоји се од 2 стручна лица Банске управе или надлежног техничког одељка и једног претставника средског одбора из општине, у којој се рад изводи.

Чл. 20 — Од стране колаудационе комисије примљени посао има се уступним писмом предати надлежној власти, самоуправном телу односно установи на даље одржавање. Обавезу одржавања треба утврдити пре него ће се приступити извођењу одобреног посла.

Чл. 21 — Пошто Банска управа одобри колаудацију извршеног посла, доставиће препис решења о одобрењу колаудације са преписом записника колаудације и извода платних докумената Министарству грађевина ради евиденције и контроле.

Чл. 22 — За путне трошкове и дневнице на руковођењу посла, вршењу надзора и колаудацији извршених радова може се утрошити на терет државног фонда за јавне радове највише до 3% од суме кредита која је дозначена бановини за извршење радова по одобреном програму и распореду.

Путни трошкови и дневнице обрачунавају се по Уредби о накнади путних трошкова државних службеника М.Ф.бр. 84600/1 са изменама и допунама М.Ф.бр. 49963/1.

За чланове средских одбора који учествују у колаудацији радова, важи одредба чл. 12 став 2 Уредбе.

Чл. 23 — Програм и распореде за извођење јавних радова из бановинског фонда за јавне радове састављају средски одбори за свој срез на исти начин као и програм и распореде за извођење радова из државног фонда за јавне радове.

На основу предложених програма и распореда радова средских одбора, бановински одбори утврђују распоред јавних радова за целу бановину на терет бановинског фонда за јавне радове, који се изводе и колаудују на исти начин као и радови из државног фонда за јавне радове.

Чл. 24 — Рачуни о утрошку кредита из бановинског фонда за јавне радове подлежу прегледу месне контроле при Банској управи.

Чл. 25 — Поделу прихода из бановинског фонда за јавне радове вршиће Бан према утврђеном програму и распореду јавних радова за целу бановину.

Бановински фонд за јавне радове је правно лице. Њиме управља и рукује Бан по одредбама правилника који ће прописати Бан.

Чл. 26 — Пошто према чл. 19 Уредбе државним фондом за јавне радове рукује Министар грађевина, то ће се при рачунско-економном одељењу Министарства грађевина устројити потребне књиге за вођење евиденције свих остварених прихода и учињених расхода на рачун овог фонда, као и контролник отворених кредита.

Чл. 27 — На основу достављених програма и распореда јавних радова за поједине бановине Министарство грађевина саставиће буџет прихода и расхода државног фонда за јавне радове као анекс уз државни буџет расхода по струци Министарства грађевина, а по истеку рачунске године саставиће Завршни рачун на основи тромесечних извода о примљеним и утрошеним сумама и годишњих обрачуна банских управа.

Ове тромесечне изводе и годишњи обрачун састављају Банске управе и заједно са исплаћеним рачунима и осталим документима шаљу месним контролама при надлежним финансијским дирекцијама на преглед и визу, а по-

том визиране изводе без докумената, достављају Министарству грађевина ради књижења.

Годишњи обрачуни подлежу још и ревизији органа Главне контроле који за то буду нарочито одређени.

Министарство грађевина доставиће Главној контроли састављени завршни рачун са годишњим обрачунима и евентуалним извештајима ревизије органа Главне контроле, на преглед и давање разрешнице.

Чл. 28 — У колико Министарство грађевина буде вршило исплате непосредно или преко Државне хипотекарне банке, рачуни и остала документа по овим исплатама подлежу прегледу и визи Месне контроле коју одреди Главна контрола, а исто тако и тромесечни изводи овако исплаћених рачуна са годишњим обрачуном Министарства грађевина.

Чл. 29 — Сви исплаћени рачуни и остала документа чувају се у новчаној архиви Банске управе, а новчана документа по којима је Министарство грађевина извршило исплату непосредно или преко Државне хипотекарне банке, чуваће се у у новчаној архиви самога Министарства.

Чл. 30 — Државна хипотекарна банка, код које је образован државни фонд за јавне радове, извештаваће Министарство грађевина о свакој извршеној исплати на рачун фонда,

а месечно и о свима примљеним сумама оствареног прихода са назначењем од које је установе новац примљен и на име чега. Исто тако Државна хипотекарна банка извештаваће и о сваком повраћају неутрошеног новца по раније издатим наредбама за исплату с позивом на број и датум те наредбе.

Чл. 31 — Пошто се према чл. 18 Уредбе изврши подела прихода међу бановине министар грађевина издаће Државној хипотекарној банци наредбе за исплату кредита на рачун тога фонда.

Чл. 32 — Решење о одобрењу програма и распореда јавних радова за целу земљу доноси Министарски савет сходно пропису чл. 4 става 3 Уредбе а решење о подели прихода државног фонда међу бановине сходно пропису чл. 18 Уредбе.

Ова решења достављају се на сагласну одлуку Главној контроли. Ова се одлука простире на сва доцнија решења о ангажовању кредита за поједине послове у границама одобреног кредита и распореда радова.

Чл. 33 — Пошто се добије сагласна одлука Главне контроле, доставља се одобрени програм и распореди јавних радова дотичним Банским управама са преписом одлуке Главне контроле на даљи рад.

Њиме ће се достављати и препис наредбе Државној хипотекарној банци за исплате кредитна на рачун фонда. Исплате кредита Банским управама Банка ће вршити преко својих филијала.

Дозначеним кредитима располагаће даље Бан као наредбодавац I степена.

Чл. 34 — Сваки платни докуменат мора бити састављен у дупликату тако, да се уникат прописно таксиран, задржи у архиви Банске управе а нетаксирани дупликат прикључи препису извода докумената, који је саставни део колаудационог елабората.

Чл. 35 — Евиденцију о свима приходима и расходима бановинских фондова за јавне радове водиће финансијско одељење при Банским управама. На крају буџетске године Банска управа слаће свој извештај Министарству грађевина о оствареним приходима и извршеним расходима, овог фонда, са распоредом јавних радова, извршених на терет фонда.

Чл. 36 — Сви трошкови за набавку књига, формулара и других потреба за евиденцију и књижење прихода и расхода државног фонда за јавне радове као и за чување новчаних докумената и обрачуна, падају на терет тога фонда.

Исто тако на терет овога фонда плаћаће се и хонорарни чиновник кога Министар гра-

ђевина буде ангажовао за рачунско-књиговодствене послове фонда.

Чл. 37 — За буџетску 1933/34 и 1934/35 год. Министарство грађевина поднеће Министарству финансија само сумаран извештај о оствареним приходима и учињеним расходима државног фонда за јавне радове.

Чл. 38 — У случају показане неисправности и извођењу јавних радова као и неправилности у руковању и утрошку одобреног кредита, а која би се неисправност утврдила путем комисије одређене од стране Министра грађевина, односно Бана у колико се ради о утрошку из бановинског фонда за јавне радове, одговорни руковоаоци, рачунопологачи и наредбодавци одговараће по закону о Главној контроли и кривци ће се ставити под дисциплинску и кривичну одговорност.

Чл. 39 — Овај правилник ступа на снагу када се обнародује у „Службеним новинама“.

Службене новине Бр. 240—LXI од 17 октобра 1934 год.

ПРАВИЛНИК

Бр. 34781—К од 8 октобра, 1934 год.,

о вршењу прегледа новчаних завода, који су затражили одлагање плаћања, санацију или ванстечајну ликвидацију

На основу чл. 11 Уредбе о заштити новчаних завода и њихових веровника од 22 новембра 1933 године прописује се Правилник о вршењу прегледа новчаних завода, који су затражили одлагање плаћања, санацију или ванстечајну ликвидацију.

Чл. 1 — Уколико министар трговине и индустрије нареди у смислу чл. 4 и 26 Уредбе преглед новчаног завода, који је поднео молбу у смислу чл. 1 Уредбе, преглед ће вршити комисија од најмање три члана, у првом реду од чиновника Народне банке, Поштанске штедионице и Државне хипотекарне банке, које му ти заводи ставе на располагање. Комисију именује министар трговине и индустрије.

Док се при Отсеку за кредитне установе и осигурања Министарства трговине и индустрије не установи Инспекторат у смислу чл. 7 Уредбе, управља прегледима и доноси потребне одлуке на место Инспектората сам тај Отсек.

Чл. 2 — Комисиски преглед има да утврди фактично стање завода на основу нацрта пречишћеног биланса, какав је приложен молби поднесеној у смислу чл. 1 Уредбе.

Чл. 3 — Имајући у виду прописе Уредбе, којој је сврха заштита новчаних завода и њихових веровника, а нарочито прописе гледе циља и начина пречишћавања биланса као и оне о валоризацији одређених имовинских делова, комисија ће извршити у смислу чл. 4 Уредбе преглед завода и навести процену појединих ставова активе, водећи по потреби посебне записнике о утврђивању вредности важнијих ставова активе. При процени заводске имовине комисија ће, ако се укаже за то потреба, употребити лица, којима су добро познате прилике места у коме завод ради. При своме раду комисија ће узимати у претрес сва обавештења и материјал, који ће јој ставити на располагање управа завода, како би се преглед завода и процена заводске имовине и на тај начин могли стварније и брже извршити.

Када комисија процени поједини део активе знатно ниже од вредности, по којој је он унесен у пречишћени биланс, а таква процена може утицати на укупно имовинско стање завода, комисија ће тражити од управе завода објашњење и образложење у погледу заводске процене тога дела имовине. Ако комисија и након тога не усвоји заводску процену, има у извештају или у посебном записнику утврдити и образложити своју процену.

У своме раду поводиће се комисија осим прописа Уредбе и овога Правилника и упуштима, која ће издавати Инспекторат одн. Отсек за кредитне установе и осигурање Министарства трговине и индустрије.

Комисија ће настојати, да се преглед завода изврши могућим поспешењем.

Чл. 4 — Комисија ће саставити извештај о резултату прегледа завода, наводећи процену сваког става активе у пречишћеном билансу својим мњењем. На основу процене свих ставова пречишћеног биланса комисија ће у извештају утврдити стање новчаног завода, те извештају приложити записнике, предвиђене, правилником, и сав остали материјал, на основу којег је комисија израдила свој извештај.

Ако комисија утврди, да биланс није пречишћен или није довољно пречишћен и ако постоји могућност отписа губитака помоћу резерви, валоризације или отписа главнице, она ће у своме извештају упозорити на ту могућност и навести, на који би се начин могао биланс пречистити.

Извештај ће потписати сви чланови комисије. Ако се који члан комисије не слаже са извештајем, потписаће извештај уз давање и образложење свог одвојеног мишљења или пак поднети засебан извештај.

Извештај комисије има прочелник комисије упутити министру трговине и индустрије.

Чл. 5 — Чим комисија буде наименована, има се конституисати тако, да си изабере про-

челника, који ће организовати и водити рад око прегледа новчаног завода.

За свој рад примиће чланови комисије награду коју одреди министар трговине и индустрије на рачун фонда за надор над новчаним заводима, а који је установљен код Државне хипотекарне банке.

Чл. 6 — Чланови управног и надзорног одбора новчаног завода над којим се врши преглед, као и директор и остали намештеници завода дужни су ставити на расположење члановима комисије књиге, преписку, списе (документа) и сав остали материјал потребан за преглед завода, кад од њих то затраже чланови комисије, као и њима дати сва остала потребна обавештења.

Несугласице између чланова комисије и органа завода у погледу стављања на расположење књига и т. д. и давања обавештења решава коначно Инспекторат одн. Отсек за кредитне установе и осигурања Министарства трговине и индустрије.

Чл. 7 — Чланови комисије и сви остали, који учествују у раду око прегледа, дужни су вршити поверени им посао савесно и брижљиво. Они су дужни чувати као службену тајну све оно што буду сазнали приликом вршења прегледа.

Чл. 8 — Ако се преглед не обави како то Уредба, овај Правилник и упуства, која ће

издавати Инспекторат одн. Отсек за кредитне установе и осигурање, наређују, а нарочито ако се о ревизији да неистинити извештај или се у њему прећуте или изопаче разне околности, они који су у прегледу сарађивали, поред одговорности по прописима грађанског права одговарају и кривично у смислу чл. 45 Уредбе.

Исто тако одговара материјално и кривично у смислу чл. 47 онај ко повреди дужности службене тајне или се неовлашћено служи о-ним што буде дознао приликом вршења прегледа.

Чл. 9 — Овај Правилник ступа на снагу на дан његовог обнародовања у „Службеним новинама“.

Службене новине Бр. 240—LXI од 17 октобра, 1934 год.

УРЕДБА

II Бр. 37207—У од 25 октобра, 1934 год.,

о забрани оснивања трговачких радња великог обима

На основу § 63 Финансијског закона за 1934/35 годину Министарски савет на предлог министра трговине и индустрије прописује Уредбу о забрани оснивања трговачких радња великог обима

Чл. 1 — Забрањује се оснивање трговачких радња великог обима (великих магацина) по § 140 став 3 Закона о радњама.

Чл. 2 — Као радње великог обима сматрају се трговачке радње које у већем обиму тргују са робом разних струка подељеном по одељењима према врсти робе, и у просторијама које по правилу обухватају више од једног спрата.

Чл. 3 — Забрањује се и проширење постојећих радња великог обима било да уведе нове струке, било да проширују продајне просторије.

Чл. 4 — Забрана по чл. 1 ове Уредбе не односи се на радње великог обима, које су отпочеле са радом пре ступања на снагу ове Уредбе.

Овакве радње имају да у року од месец дана од ступања на снагу ове Уредбе пријаве надлежној општој управној власти првог степена струке (бранше), са којима су досада трговале.

Чл. 5 — За иступе противу одредаба ове Уредбе примењиваће се одредбе о иступима и казнама Закона о радњама.

Чл. 6 — Ова Уредба ступа на снагу даном обнародовања у „Службеним новинама“, а престаје важити две године после ступања на снагу.

Први пут обнародована у Бр. 248 Службених новина од 27 октобра, 1934 год., — а затим у Бр. 256—LXV од 6 новембра, 1934 год.

Handwritten signature and number:
36462